

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. — Uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Franjo Ogris, odgovorni urednik: Lovro Potočnik. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

Letnik XII.

Celovec, petek, 26. julij 1957

Štev. 30 (795)

Pravica je samo ena

Kdor jo terja za južne Tirolce, jo mora priznati tudi koroškim Slovincem

Južnotirolska ljudska stranka, politično gibanje nemško govoreče manjšine na Južnem Tirolskem, se v svoji pred nedavnim sprejeti resoluciji sklicuje na določila pariške pogodbe in zahteva, da mora uživati nemščina na ozemlju Južne Tirolske vse pravice kot enokopraven uradni jezik. V resoluciji ugotavlja, da so ostala tozadevna določila sporazuma v zadnjih enajstih letih, odkar je bila pogodba podpisana, skoroda le mrtva črka. Posebno na področju sodstva — pravi resolucija — je imelo neupoštevanje pravice do uporabe materinščine najusodnejše posledice.

Svojo resolucijo je sprejela imenovana stranka v zvezi z nedavnim procesom pred bozenskim porotnim sodiščem, katero je 7 mladih Južnotirolcev, ki so jih obdolžili umora nekega carinika, obsodilo na 13 do 24 let ječe. Resolucija ugotavlja, da so bili zapisniki tako pri policijskih kakor tudi sodnijskih preiskavah pisani izključno v italijanskem jeziku ter da so morali obtoženci te zapisnike podpisati, čeprav jim njih besedilo in besedni pomen v pretežnih slučajih nista bila razumljiva.

Ob koncu poziva južnotirolska ljudska stranka vsakega Južnotirolca, da se pri preiskavah pred policijskimi in sodnimi oblastmi, posebno pa pri formulaciji tozadevnih zapisnikov, poslužuje svoje »svete pravice do uporabe materinščine«. Vsa-kdo naj ve, da noben obtoženec ne more biti prisiljen, da bi podpisal kakršen koli zapisnik, najmanj pa takega, ki ni spisan v njegovi materinščini.

Avstrijski tisk je o tem najnovejšem koraku južnotirolske ljudske stranke obširno poročal in pisal o neupoštevanju določil mednarodnih pogodb s strani Italije, o nasilju, ki ga sosedna Italija izvaja nad nemško govorečim prebivalstvom v Južnem Tirolu. Posebno je bila v tej zvezi poudarjena zahteva po enakopravnosti italijanskega in nemškega jezika pred javnimi uradi, na uradnih listinah in zlasti pred sodiščem, kakor je to zagotovljeno s Pariško pogodbo.

V napadih na italijanske oblasti zaradi nezadostnega upoštevanja določil Pariškega sporazuma se je posebno odlikoval ravno tisti del tiska, ki se na drugi strani prav tako glasno zgraža nad zahtevami slovenske in hrvatske manjšine v Avstriji, kateri ne zahtevata nič drugega kakor nemško govoreča manjšina v Italiji: dosledno izpolnjevanje v mednarodni pogodbi prevzetih določil v zaščito narodnih manjšin. Zakaj potem kričanje o pre-

Avstrijski državniki v Moskvo

Kakor je razvidno iz dnevnega tiska, je prejel zvezni kancler ing. Julius Raab celo vrsto povabil na državne obiske v raznih državah. Tako so za letošnjo jesen in prihodnjo pomlad predvidena potovanja v Sovjetsko zvezo, Jugoslavijo, Francijo in skandinavske dežele.

Na obisk v Sovjetsko zvezo bo šel zvezni kancler predvidoma v drugi polovici letošnjega oktobra, spremljala pa ga bosta zunanji minister ing. Figl ter državni tajnik v zunanjem ministertvu dr. Kreisky. Ostali obiski pa bodo po vsej verjetnosti preloženi na pomlad 1958.

Dr. Kreisky na dopustu v Jugoslaviji

Državni tajnik v zunanjem ministertvu na Dunaju dr. Bruno Kreisky se privatno mudi v Jugoslaviji. Po tridnevem obisku na Bledu, kjer je bil gost avstrijskega veleposlanika dr. Wodaka, je odpotoval v Dubrovnik, kjer bo preživel tri tedne svojega dopusta.

drznih zahtevah koroških Slovincem, če zahtevajo upoštevanje slovenščine kot enakopravnega uradnega jezika pred oblastmi in posebno pred sodiščem, kakor to nedvoumno določa § 2 člena 7 Državne pogodbe, ako se hkrati zgražajo nad nasiljem, kateremu so baje izpostavljeni pripadniki nemške narodnosti pred južnotirolskimi sodišči, ker le-ta zapisnike o zasliševanjih ne pišejo v nemškem jeziku? Kakšen krik pa bi ta tisk zagnal šele takrat, če bi sodišče na Južnem Tirolskem nemško govorečemu obtožencu sploh odklonilo zahtevo po zaslišanju v njegovi materinščini in bi ga obsodilo zgolj zato, ker bi vztrajal pri svoji upravičeni zahtevi po priznanju nemščine kot enakopravnega uradnega jezika, kakor se je že ponovno zgodilo pri celovškem sodišču. In to kljub temu, da ima pripadnik slovenske manjšine na Koroškem isto pravico do

uporabe materinščine pred sodiščem kakor pripadnik nemške narodnosti na Južnem Tirolskem. Toda takrat je vedel tisk te vrste pisati le o predrznem izzivanju, o pretiranih zahtevah in o nevarnosti slovenizacije.

Ali ta dvolična gospoda še vedno ne uvidi, da s svojim početjem rojakom v Italiji le škoduje in hkrati tudi lastni državi otežkoča, da bi se uspešno zavzemala za svojo narodnostno skupino v sosedni deželi? Česar človek sam ni pripravljen dati, tega tudi od drugega ne more zahtevati! To velja prav tako tudi za države in vse intervencije Avstrije v korist svoje manjšine v Italiji tako dolgo ne morejo imeti popolnega uspeha, dokler Avstrija v svojih lastnih mejah ne bo dosledno upoštevala in izpolnjevala z Državno pogodbo prevzetih določil v zaščito slovenske in hrvatske manjšine.

V Trstu raste nov slovenski kulturni dom

V temelje novega kulturnega doma v Trstu, ki so ga začeli graditi lani aprila, so minulo nedeljo slovesno vzdali spominsko listino.

Dokument vsebuje kratek oris zgodovine slovenskega kulturnega življenja v Trstu do nastopa fašizma v Italiji, ko so Narodni dom in druge kulturne ustanove tržaških Slovincem požgali in uničili. V listini je nadalje omenjeno sodelovanje tržaških Slovincem in italijanskega delovnega ljudstva v času narodnoosvobodilne vojne ter hitra obnova slovenskega kulturnega in prosvetnega življenja v Trstu po zmagi nad mračnimi silami fašizma. O novem kulturnem domu, za čigar gradnjo so najprej prispevali tržaški in ameriški Slovenci pa tudi bratski jugoslovanski narodi, nato pa se je Italija v Londonskem sporazumu obvezala, da bo dala za delno popravilo škode na razpolago državna sred-

stva, je v spominski listini na koncu rečeno: Novi kulturni dom naj priča, da so nekdanje mržnje in razdori pokopani in da sta oba domača naroda v Trstu in na njegovem ozemlju na poti medsebojnega spoštovanja namerjena k novim ciljem kulturnega sodelovanja in prijateljskega sožitja.

Slovesnosti so se udeležili visoki predstavniki tržaških oblasti, jugoslovanski generalni konzul, zastopniki naprednih političnih strank v Trstu ter predstavniki mnogih kulturnih organizacij in ustanov tržaških Slovincem, le Slovenska demokratska zveza in Slovenska katoliška skupnost se vabilu na to za bodoče kulturno življenje vseh tržaških Slovincem pomembno svečanost nista odzvali. V Trstu predvidevajo, da bo gradnja novega slovenskega kulturnega doma končana v dveh letih.

Egipt na straži miru in mednarodnega sodelovanja

V Egiptu, kjer si je Naser že toliko utrdil oblast, da mu agenti francoskega in angleškega imperializma ter Farukovi korumpirani generali in politiki ne morejo več škodovati, se je v Kairu v ponedeljek prvič sestala novoizvoljena narodna skupščina. Vsi poslanci so podali zaobljubo. Za predsednika skupščine je bil izvoljen Latif Bogdadi. Vsi poslanci so burno pozdravili Naserja, ki je po zaprisegi v dnevem govoru zavzel stališča do važnih in perečih mednarodnih vprašanj, velik del govora pa je posvetil tudi notranji politiki v državi.

O notranji politiki je navajal različne številke, kaj vse se je napravilo v poljedelski in industrijski proizvodnji v deželi. Med drugim je navedel, da je Egipt porabil milijon šterlingov za atomske raziskave.

Glede odnosa z zahodnimi velesilami je Naser dejal, da je prišlo do prvih nesoglasij ob vprašanju obrambe Srednjega vzhoda. Na Zahodu so hoteli, da bi bila obrambna sila naperjena samo proti Sovjetski zvezi, medtem ko je bil Naser mnenja, da mora obrambni sistem veljati proti vsakemu napadalcu. Dobesedno je Naser dejal: »Prepričani smo, da lahko branijo Srednji vzhod samo narodi tega področja in ne zunanje sile.«

Prav te dni je minilo pet let, odkar se je celotna struktura v Egiptu spremenila in so prišle na oblast sile, ki so povedle novo, prerojeno državo do današnjih uspehov. Trnjeva je bila pot, polna burnih do-

godkov, ki so pretresali deželo, a napredne sile so uspele in zmagale. Svetovna skupnost je dobila z novim Egiptom zanesljivega partnerja, na katerega se lahko zanese in nasloni. V nenehnem žilavem boju za okrepitev miru in enakopravnih odnosov med narodi in državami si je Egipt priboril častno mesto in mu pripada važna vloga v mednarodnem političnem življenju in utrjevanju miru na svetu.

Upori v Omanu in Maskatu:

Angleži spet z orožjem rešujejo svoj vpliv

Srednji vzhod je ponovno žarišče upora. Tokrat gre za področje Omana, Maskata in oaze Buraiji v jugovzhodni Arabiji, kjer so velika ležišča nafte. To področje je že od leta 1939 povezano z Veliko Britanijo in zaradi njega je prišlo vedno tudi do nesoglasij med Veliko Britanijo in Saudovo Arabijo, ki je vedno spet zahtevala obnovitev oblasti kralja Sauda na tem ozemlju.

Domačini so se uprli britanskemu vplivu in sultanu, ki ga je postavila Velika Britanija. Doslej so dosegli uporniki že precejšnje uspehe in zavzeli nekatere važnejše kraje ter gorske prehode v deželi. Ker pa angleška vlada ščiti sultana, saj ji gre za petrolejske vrelce, se je odločila, da mu pošlje izdatno vojaško pomoč. Selwyn Lloyd je potrdil, da so angleške čete že v pokretu in bodo nudile pomoč sultanu. Hkrati pa je hotel opravičiti to angleško

Slovenija proslavila Dan vstaje

Obletnico vstaje slovenskega naroda proti fašističnim okupatorjem so po vsej Sloveniji slovesno praznovali. Osrednja proslava praznika je bila v Ljubljani v dvorani Slovenske filharmonije, svečane akademije in spominske prireditve pa so bile tudi po mnogih drugih krajih Slovenije.

V Šmartnem pod Šmarno goro, kjer so pred 16 leti padli prvi strelci organizirane slovenske partizanske edinice, so se odkrita spomenika udeležili tudi najvišji predstavniki vlade Slovenije. Na Pokljuki je okrog 3000 ljudi z Gorenjske in raznih drugih krajev pred spomenikom in grobnico počastilo 79 padlih borcev Prešernove brigade. V Sežani na Krasu so se zbrali nekdanji borci in ljudstvo iz Vipavske doline, iz Istre in Trsta ter se z odkritjem enega najlepših spomenikov na Primorskem oddolžili spominu 405 padlih kraških borcev, ustreljenih talcev in umrlih rodoljubov v raznih taboriščih. Okrog 3000 bivših partizanskih borcev in drugih prebivalcev iz Maribora, Slovenjega Gradca in raznih drugih krajev Štajerske in Koroške se je zbralo na Pohorju, kjer je bila spominska svečanost pred spomenikom legendarnim junakom padlega Pohorskega bataljona. V mnogih krajih širom Slovenije pa so proslavo Dneva vstaje povezali tudi s proslavami delovnih uspehov obče-ljudskega pomena.

Zanimiv predlog v vprašanju Alžira

Bivši predsednik francoske vlade Mendes-France, ki je iz zadnje Molletove vlade izstopil zaradi neodobranja vladne politike v Alžiru, je zdaj predložil zbornici načrt za ustanovitev neke francosko-severnoafriške skupnosti, v kateri vidi edino pot do zadovoljive rešitve številnih za Francijo skrajno neprijetnih problemov v Severni Afriki.

Ta predlog Mendes-Francea ne prihaja popolnoma nepričakovano, ker je že prej večkrat zahteval, da je treba spremeniti metode francoske politike v tem delu sveta. Svoj predlog je utemeljil s tem, da grozi v alžirskem vprašanju nevarnost, da se bodo v reševanje problema vključile tuje sile in mednarodne organizacije (mislil je očitno na zasedanje glavne skupščine OZN, ki ima na svojem dnevnem redu tudi vprašanje Alžira), ki bodo morda skušale vsiliti rešitev, ki bi bila nasprotna francoskim interesom. Zato je treba po njegovem mnenju reševati ta vprašanja brez diskriminacij na osnovi enakosti, ne glede na stopnjo gospodarskega razvoja ene ali druge države. Francija se mora (Nadaljevanje na 8. strani)

akcijo, češ da je sultanat že mnogo let povezan z Veliko Britanijo ter da uporniki prejemajo pomoč iz tujine.

Po drugi strani je britanski zunanji minister Lloyd dejal, da Velika Britanija po nobeni pogodbi ni vezana pomagati sultanatu, ko gre za notranje zadeve, kljub temu pa je londonska vlada smatrala za svojo dolžnost, da nudi svojemu zvestemu prijatelju čimbolj izdatno pomoč. Z drugimi besedami to pomeni, da se bo Anglija vmešala v notranje zadeve Omana in tako kršila listino OZN. Izgleda, da sramotna pustolovščina lani v Egiptu Angležev še ni izučila.

V bistvu pa pri stvari seveda ne gre za pomoč zvestemu prijatelju, marveč za ogromno produkcijo angleških petrolejskih družb v tem delu arabskega polotoka, ki znaša 80 odstotkov celotne proizvodnje.

Brezbrižnost oblasti — potuha šovinistom

Heimatdienst po stopinjah Maier Kaibitschevega Heimatbunda

»Dejavnost organizacij, ki merijo na to, da odvzamejo hrvatskemu ali slovenskemu prebivalstvu njegov značaj in pravice kot manjšine, se mora prepovedati«, je dobesedno in jasno zapisano v členu 7 Državne pogodbe. Toda še vedno samo zapisano. Dejansko pa zavzema ta dejavnost prav po podpisu Državne pogodbe čedalje bolj organizirane oblike.

Rovarjenje Südmarke, ki je že ob svoji oživitvi takoj po podpisu Državne pogodbe napovedala, da hoče svoje delo vršiti v tradicionalnem duhu, je dejansko osredotočeno na to, da bi preprečilo izvedbo celote vseh tistih določil, ki jih vsebuje člen 7 v zaščito avstrijskih državljanov slovenske in hrvatske narodnosti. V podobne svrhe je bil ustanovljen koroški Abwehrkämpferbund in tudi »nepolitična« Kärntner Landsmannschaft vedno bolj izstopa kot orodje tistih šovinističnih krogov, ki bi hoteli izpodkopati zakonite osnove in jamstvo za enakopravni obstoj in razvoj našega ljudstva.

Nekaj časa povezane v takoimenovano »Delovno skupnost za južno Koroško«, so se te tri nacionalistične organizacije združile letos v »Kärntner Heimatdienst« in v tem okviru že nekaj mesecev usmerjajo in stopnjujejo svojo gonjo proti zakonito zasidranim pravicam slovenskega življa na Koroškem.

Ta gonja se odraža v periodičnih letakih in okrožnicah, ki jih širijo ti krogi z namenom, da bi z napačnim in potvorjenim prikazovanjem koroške narodnostne problematike ustvarili pri nemško govorečem prebivalstvu na Koroškem nerazpoloženje in sovražstvo do svojih slovenskih sodržavljanov. Njihova dejavnost je vidna tudi v posebnih stalnih stolpcih nacionalističnega tiska, ki tedno za tedno na isti način in z istimi nagibi zastruplja javno mnenje ter neodgovorno in nemoteno izpodkopava temelje z velikim trudom ustvarjeni toleranci in mirnemu sožitju obeh narodnosti v deželi.

Opogumljeni s potuho pristojnih varnostnih oblasti, ki kljub opozorilom in protestom dopuščajo to nedvomno protizakonito in v uvodoma citiranem določilu člena 7 Državne pogodbe izrecno prepovedano dejavnost proti pravicam koroških Slovencev, stremijo šovinistični krogi v »Heimatdienst« — kot vse kaže — za tem, da bi prevzeli podobno vlogo, kot jo je vršil svoječasn Maier-Kaibitschev Heimatdienst in poznejši Heimatbund, ki je kot nekaka poluradna ustanova iz ozadja pripravljala in dirigiral vse proti enakopravnosti našega ljudstva naperjene ukrepe na političnem, gospodarskem, kulturnem in socialnem področju.

V osem strani dolgi okrožnici, ki jo je

Heimatdienst razposlal pred nekaj časa občinam in šolam ter priložil dve obširni vprašalni poli, kakor da bi šlo za neko uradno anketo o željah in potrebah našega ozemlja, so vsebovani vsi s te strani že stokrat ponovljeni izpadi proti dvojezičnemu šolstvu in proti komaj ustanovljeni slovenski gimnaziji. Poleg tega, da skuša določbe o enakopravnosti slovenskega jezika pred uradi in sodišči ter o dvojezičnih napisih izmaličiti s pogrevanjem vindišarske teorije, se v svoji okrožnici zavzema tudi za to, da bi postale nekdanje Südmarkine šole in otroški vrtci spet njena last in da bi tako lahko leta spet nadaljevala svoje raznarodovalno delo med našo mladino. Okrožnica Heimatdienta pa propagira tudi ustanovitev posebnega naselitvenega fonda, ki naj bi pokupoval vsa dosegljiva posestva v naših krajih in jih v prvi vrsti posredoval tako imenovanim Volksdeutscherjem, ki naj bi kolonizirali našo zemljo in pomagali s tem spreminjati njen narodnostni značaj v škodo domačega slovenskega prebivalstva.

To, kar je po prvi svetovni vojni načrtno že počel Maier-Kaibitschev Heimatbund s pomočjo velenemškega kapitala, ko je v naših krajih naseljeval tujce iz Prusije in drugih pokrajin Nemčije, skuša sedaj nadaljevati Heimatdienst s kolonizacijo tistih elementov, ki so navdušeno sledili Hitlerjevi paroli »heim ins Reich«. Da skušajo ti krogi utemeljevati svoje načrte z obdolžitvijo našega ljudstva, da je že ves čas vršilo špionažo in izdajalo do-

movino, in da v svoji okrožnici prikazuje nasilno izselitev stotin slovenskih družin v času nacizma kot ukrep samobrambe, dovolj jasno kaže, čigavih očetov sinovi so ljudje, ki se danes družijo in rovarijo proti našemu ljudstvu v tako imenovanem »Heimatdienst«.

Koroška varnostna direkcija kot za čuvanje zakonitosti pristojna oblast se je na svoječasn protest ZSO proti udejstvovanju oživljene Südmarke po dolgem molku postavila na stališče, da z delovanjem Südmarke niso kršena določila člena 7 Državne pogodbe in da zato ni razloga za ukrepe društvene oblasti proti tej organizaciji. Na skupni protest, ki sta ga lanske jeseni v zvezi z dejavnostjo nekaterih organizacij, zlasti takratne delovne skupnosti za južno Koroško, vložili ZSO in NskS, pa vse do danes ni odgovorila niti koroška varnostna direkcija niti notranje ministrstvo niti ministrijski komite za izvedbo člena 7 Državne pogodbe. Zato niti ni čudno, če vidi današnji »Heimatdienst« v tej brezbriznosti odgovornih oblasti do očitnih kršitev državnih zakonov le vzpodbudo za nadaljevanje tiste dejavnosti proti našemu ljudstvu, ki jo je prekinila zmaga demokracije nad nacizmom. Odgovorni organi demokratične države bi imeli vsekakor dolžnost, da na svojem delovnem področju utrjujejo demokracijo in preprečijo vsako protizakonito delovanje, ki ruši njene temelje in njen obstoj — tudi v primeru, ko je ta rušilna dejavnost naperjena proti državljanom slovenskega jezika.

Motorizacija močno narašča

Motorizacija tudi v naši državi nesorazmerno hitro narašča in postavlja odgovorne činitelje pred resne probleme. Samo od leta 1952 se je število motornih vozil v Avstriji podvojilo, letos pa so že v prvih petih mesecih vključili v promet 47.263 novih motornih vozil. Skupno z mopedi imamo zdaj v Avstriji okoli milijon prijavljenih motornih vozil. Strokovnjaki računajo, da se bo to število do leta 1960 zvišalo na 1,2 milijona, leta 1962 pa celo na 1,4 milijona motornih vozil.

Hkrati s številom motornih vozil nenevadno hitro narašča tudi promet po avstrijskih cestah. Točni računi so pokazali, da prevozijo v naši državi letno oko-

li 10 milijard kilometrov, medtem ko znašajo vozni stroški dnevno 30,5 milijona šilingov kar pomeni na leto približno 11 milijard šilingov.

V očitnem nesorazmerju z naraščanjem števila motornih vozil ter prevoženih kilometrov pa izgradnja cestnišča močno zaostaja in so tako državne kot deželne ceste potrebne temeljitega popravila. Ravno v tem oziru se je znašla Avstrija pred resnimi problemi in bo treba v bodoče tudi pri razdelitvi državnih sredstev nekoliko bolj upoštevati potrebe po izgradnji modernih in stanju motorizacije odgovarjajočih cest.

Stanje zaposlenosti na Koroškem

Kakor javlja deželna tiskovna služba, je bilo 15. julija pri koroških delovnih uradih javljenih še 2797 brezposelnih, med temi 1556 moških in 1241 žensk. Torej se je število brezposelnih, ki prejema podporo, v prvih dveh tednih julija zmanjšalo za 205 oseb, namreč za 70 moških in 135 ženskih delojemalcev. V primerjavi s 15. julijem lanskega leta pa je bilo število delojemalcev, ki iščejo zaposlitev, letos za 74 oseb višje.

Dne 30. junija je bilo na Koroškem 137.318 delojemalcev zavarovanih pri bolniški blagajni, kar pomeni v primerjavi s 30. junijem 1956 zvišanje števila zaposlenih za 1380 oseb.

Deželna tiskovna služba tudi ugotavlja, da se je število zaposlenih v primerjavi s prejšnjim letom zvišalo v vseh panogah gospodarstva, izjema sta le kmetijstvo in lesno gospodarstvo.

Ministrstvo za socialno upravo zahteva:

Zvišanje podpor za brezposelne

Ker so ostale podpore za brezposelne od leta 1951 na isti višini, čeprav so se stroški za življenjske potrebščine v zadnjih letih občutno povišali, zahteva ministrstvo za socialno upravo primerno izravnano tega nesoglasja. V ta namen je izdelalo novelo k predmetnemu zakonu in pri tem upoštevalo tudi smernice, ki jih je leta 1952 izdelala mednarodna konferenca dela. Po teh mednarodnih določilih je predvideno, da bi morala podpora za brezposelne znašati najmanj 45 odstotkov zaslužka v zadnjem delovnem razmerju, kar pa po sedanjem zakonu o brezposelnem zavarovanju — posebno pri delojemalcih v višjih mezdskih skupinah — nikakor ni slučaj.

Po noveli, ki jo je ministrstvo za socialno upravo izdelalo k zakonu o brezposelnem zavarovanju in o kateri bo moral

razpravljati še parlament, bi se od januarja 1958 naprej pri podpori za brezposelne zvišal v prvi vrsti osnovni znesek, dočim bi doklade za ostale člane družine v glavnem ostale nespremenjene (zvišala bi se le doklada za prvega člana družine). Povišanje osnovnega zneska se pri novi ureditvi pri posameznih mezdskih skupinah precej razlikuje: medtem ko bi se v prvi skupini zvišal osnovni znesek od tedensko 82 šilingov na 85 šilingov, bi znašalo zvišanje pri 12. skupini od 142,50 šil. na 185,50 šil. Družinska doklada pa bi se pri prvem družinskem članu zvišala na 36 šilingov, dočim bi ostala pri ostalih članih družine nespremenjena pri 11 šilingih, ker je bilo izboljšanje doseženo že svoječasno s splošnim povišanjem otroških doklad ter s tako imenovanim družinskim izravnalnim zakonom.

PO ŠIRNEM SVETU

London. — Uradni predstavnik britanskega protektorata na Bahrejnih v Perzijskem zalivu je sporočil, da so se uprla plemena v arabskih državah Muskat in Oman. Uporniki so že imeli nekaj uspehov. Proti upornikom so pod vodstvom angleškega oficirja krenile sile obeh držav, da bi zatrle upor. Središče upora je v nekdanji prestolnici Omama Nizivi.

New York. — V OZN v New Yorku so objavili začasni dnevni red letošnjega XI. zasedanja Generalne skupščine OZN, ki se bo začelo 17. septembra. Med glavnimi vprašanji, o katerih bodo govorili na zasedanju, so razorožitev, posledice atomskega izžarevanja, ciprsko in alžirsko vprašanje. Pričakujejo pa, da bo najbrž prišlo na dnevni red zasedanja tudi vprašanje Zahodne Nove Gvineje, ki ga bo sprožila Indonezija.

Washington. — Tu so uradno potrdili, da je predsednik Eisenhower poslal saudskemu kralju Saudu pismo, v katerem mu je podrobno pojasnil stališče ZDA v zvezi z vprašanjem svobodne plovbe po Akabskem zalivu. Uradni predstavnik Bele hiše je pri tem izjavil, da gre za prijateljsko izmenjavo pisem z namenom, da bi bolje razjasnili stališče obeh dežel v zvezi z vprašanjem Akabskega zaliva.

Pariz. — Predstavniki Francije in ZDA ter Zahodne Nemčije so sklenili sporazum, po katerem bodo med Francijo in ZDA vzpostavili podmorski telefonski kabel. To bo prva neposredna telefonska zveza med celinskim delom Evrope in ZDA. Kabel bo imel 36 linij, izmed katerih jih bo 23 na razpolago Zahodni Nemčiji in Franciji, ostale pa bodo lahko zasedle ostale evropske dežele. Francoske in nemške družbe bodo izdelale 4000 km dolg kabel, ki ga bo leta 1959 položila v morje neka angleška ladja. Stroški za vzpostavitev te telefonske zveze bodo znašali 40 milijonov dolarjev.

Las Vegas. — Koncem preteklega tedna so v puščavi Nevada prvokrat izstrelili atomsko raketo, katere eksplozija je bila zelo močna. Izstrelili so jo iz letala na cilj, ki je bil prav tako v zraku v višini 4500 m.

New Delhi. — Predsednik indijske vlade Nehru je v minulem tednu izjavil, da bodo nedavne spremembe v sovjetskem vodstvu koristile utrditvi stikov med Vzhodom in Zahodom. Nehru je tudi poudaril, da ti dogodki kažejo, da se odvija v Sovjetski zvezi pozitivni proces, v katerem se odražajo interesi in želje sovjetskega ljudstva.

Pugwash. — Svetovno znani filozof in matematik in Nobelov nagrajenec Russel je poslal spomenico delegatom mednarodne konference znanstvenikov v Pugwashu, v kateri je odločno protestiral proti vojni. Če bo prišlo do vojne, je rečeno v spomenici, bo svet uničen, kajti vedno več je dežel, ki razpolagajo z ogromnimi zalogami nuklearnega orožja. Britanski znanstvenik tudi poudarja, da predstavlja nadaljevanje poskusnih eksplozij nevarnost za vse človeštvo.

London. — Kakih 2,5 milijona britanskih strojnih in ladjedelniških delavcev je zahtevalo, naj jim skrajšajo delovni teden od 44 na 40 ur. Med letnim odmorom naj jim družbe dnevno plačajo 2 funta namesto dosedanje povprečne dnevne. Zahteve po skrajšanem delovnem tednu je poprej postavilo že 3,5 milijona britanskih delavcev.

Washington. — Poslanska zbornica je pretekli teden znižala od 900 na 500 milijonov dolarjev gospodarsko pomoč za obrambo. Eisenhower je nato izjavil, da pomeni znižanje za 400 milijonov njegovega predloga »grožnja za varnost ZDA in za svobodni svet«. Poslanska zbornica bo o tem še enkrat razpravljala.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Nova bombaževina v Dornbirnu

Prvič v Avstriji bo na velesjemu v Dornbirnu na Predarlskem od 2. do 11. avgusta prikazana vrsta različnega blaga za obleke iz bombaževine, ki se ne mečka. Velesjem v Dornbirnu bo nadalje prikazal še nove vrste žameta in sicer gosto in široko rebrastega. Največja širina tega blaga bo zdaj do 140 cm, dočim je bila največja širina doslej samo 120 cm. Med novostmi bo tudi posteljina, ki pri pranju ne bo uskočila.

Potrošnja vina narašča

Na splošno se je mislilo, da potrošnja vina na svetu pada, ker se vedno bolj uveljavljajo druge, cenejše pijače. Iz podatkov o potrošnji vina v Italiji, ki šteje med najbolj izrazite vinogradniške dežele na svetu, pa lahko povzamemo, da potrošnja vina narašča. V letih 1941 do 1946 so v Italiji popili povprečno okrog 74 l vina na prebivalca, v letih od 1946 do 1950 po 76 litrov, leta 1955 pa kar 105 l. Tudi pridelek vina narašča in je znašal leta 1955 58.581.000 hl.

V Ameriki — „klasični deželni svobode“:

Boj za svobodno kulturo

Usoda mnogih knjig je bila skozi stoletja podobna usodi ljudi, ki so mislili drugače kot vladajoči oblastniki posameznih dežel. Tudi knjige so bile preganjane, sežigali so jih na grmadah in uničevali, da bi s tem uničili tudi napredne misli, ki

MED NOVIMI KNJIGAMI

RAZVOJ SLOVENSKEGA NARODNEGA VPRAŠANJA — Pod imenom Sperans je napisal Edvard Kardelj to pomembno zgodovinsko delo pred dvemi desetletji in je prvič izšlo leta 1939. Kmalu po izidu pa je bila takratna izdaja zaplenjena, zaradi česar je sedanja druga, dopolnjena izdaja še toliko večjega pomena. Kakor pravi Boris Zihlerl, je bil glavni namen avtorja pri pisanju tega orisa dozevanja Slovencev v narod nedvomno tale; ob zgodovinskih dejstvih iz preteklosti in sodobnosti slovenskega naroda in pa drugih narodov dokazati, da je bil vsak uspeh domače in svetovne reakcije zmeorom v škodo slovenskemu ljudstvu, njegovemu boju za osvoboditev in nacionalno zedinjenje ter da je usoda slovenskega naroda neločljivo povezana s stvarjo občedruženega napredka, katerega prednji odred je delavski razred. — V drugi izdaji je avtor nekatere pojme v razliko od prvega natisa bolj obširno pojasnil, ker mu to zaradi stroge cenzure v stari Jugoslaviji ni bilo mogoče. Bistveno pa se sedanji natis v ničemer ne razlikuje od svoječasne. — Knjiga je izšla pri Državni založbi v Ljubljani.

OSVOJITEV PERUJA — William Prescott je v tem potopisnem romanu s širokim zamahom obdelal zanimivo razdobje španskega imperializma ter — kakor v svoji slavni knjigi »Osvojitve Mehike« — opisuje dobo velikih osvojitvev, ki so napravile iz Španije najbogatejšo velesilo tedanjega sveta. Pred očmi bralca se odvijajo zanimivi dogodki, ki so zlato deželo El Dorado, kakor so imenovali odkriti Peru, spremenili v krvavo deželo uporov in nasilja. Knjiga, ki je izšla pri Cankarjevi založbi v Ljubljani, bo razveseljivo darilo posebno za tiste bralce, ki se zanimajo za daljne tuje dežele.

BRIVČEVI SPOMINI — Avtor te knjige — Giovanni Germanetto — je bil po poklicu brivec, postal pa je svetovno znan politični publicist, katerega odlično memoarsko delo je prevedeno v več kot 20 jezikov. Delo, ki je izšlo pri primorski založbi »Lipa« v Kopru, vsebuje jednat in mestoma duhovit oris socialnih bojev v Italiji pred nastopom fašizma, v katerih je avtor tudi sam sodeloval.

jih je pisana beseda sejala v srca ljudi. In posebno znani so tako imenovani indeksi, to so sezname knjig, ki so bile ali so v določenih deželah prepovedane.

Med najhujšimi cenzorji knjig so bili fevdalci, prav tako pa je v preganjanju in uničevanju naprednih knjig vedno prednjačila tudi katoliška cerkev. Med deli, ki so jih obsodili na grmado — kakor tisoče »čarovnic«, brezvercev in drugovercev — so bila dragocena dela svetovne književnosti in se je njih uničenje pozneje izkazalo kot žalosten sad človeške zablode. Da omenimo samo primer Galilejevega »Dialoga o največjih resnicah sveta«, v katerem je med drugim trdil, da se zemlja vrti okoli sonca. Leta 1633 je papež Urban VIII to njegovo delo prepovedal kot brezversko ter je zloglasna inkvizicija zasliševala avtorja pod grožnjo mučenja, kljub njegovim 70 letom starosti. Sicer je moral obljubiti, da ne bo več širil »te preklete brezbožnosti«, vendar pa ve danes že vsak otrok, da se zemlja dejansko vrti okoli sonca...

Pa ne samo v temnem srednjem veku, tudi v poznejših stoletjih so bile mnoge knjige izpostavljene zasledovanju in uničenju. Kako »kulturno« so v tem oziru ravnali nacisti, smo v zadostni meri občutili tudi koroški Slovenci in so takrat prizadejane nam izgube še danes nenadomestljive. In tudi danes so v marsikateri državi na delu sile, ki bi hotele s srednjeveškimi manirami zadržati razvoj naprej ter si obdržati položaje, na katerih se držijo le s tem, da ljudstvu zabranjujejo svobodnejše poglede na svet in življenje.

V Ameriki sicer stoji znani kip Svobode, simbol nekdanjega ameriškega svobodoljubja, vendar je ta spomenik v čudnem nasprotju z današnjo stvarnostjo tudi na področju tamkajšne svobode kulture in literature. V isti Ameriki, pod katere vodstvom se zapadni svet zgraža nad diktaturo in nesvobodo na Vzhodu, je namreč še danes močno razširjena rasna diskriminacija in se številne ustanove in organizacije trudijo, da bi ožigosale kot »komunistično nevarnost« vsako početje, ki določenim krogom ni povolji. Šele leta 1953 so v Ameriki odstranili iz knjižnic in čitalnic dela 40 pisateljev, ki so jih ožigosali, da se »nagibajo h komunizmu«. Prav tako je razširjeno tudi zasebno zasledovanje naprednih knjig in se je v ta namen osnovala posebna »Nacionalna organizacija za spodobno literaturo«.

Vse take in podobne vrste cenzure so v posameznih ameriških državah zelo stroge in so pogosto celo zvezne oblasti prisiljene, da nastopijo proti preveliki vnemi. Organi cenzure dostavljajo knjigarnam in knjižnicam sezname prepovedanih knjig in te so prisiljene, da izlo-

čijo iz prometa vse, kar ne prija strogi cenzuri. Da pa se navodila modernih inkvizitorjev tudi dejansko izvajajo, pošiljajo širom dežele posebne komisije, ki z raznimi oblikami pritiska in zastraševanja skrbijo za odstranitev nezaželenih knjig.

Kako daleč more zablosti taka bolesta gonja, kažeta že naslednja dva primera: V El Passu v Texasu so leta 1954 prepovedali uporabo učbenika za zgodovino, ker sta bili v njej objavljeni Deklaracija o pravicah človeka in Deklaracija o neodvisnosti, ki ju je sprejela UNESCO. Policija v Detroitu je zaplenila broširano izdajo romana Johna O. Harasa »The North Friderick« in je glavni cenzor šele potem, ko je prišla zadeva v javnost, zvedel, da je ta knjiga dobila leta 1955 nacionalno nagrado. Kljub temu pa je v svoji vnemi odredil še zaplembo vezane izdaje.

Vzporedno z akcijo proti naprednim knjigam pa se živahno razvija tudi divja gonja proti filmom.

Razumljivo, da vzbuja početje reakcionarnih krogov vedno odločnejši odpor pri vseh ameriških svobodoljubnih silah. Napredni del ameriškega javnega mnenja je napovedal oster boj temnim silam reakcije, boj tistim mračnjaškim krogom, ki jim gre le za zaščito njihovih interesov, njihovega vpliva in ki bi zato hoteli čimbolj omejiti delovanje napredne kulture, ki odpira ljudem nove, svobodne poglede na svet in življenje.

V muzeju Majakovskega:

Kakor da bi prišel k živemu umetniku

Hišo, v kateri je veliki ruski pesnik Vladimir Majakovski, ki je leta 1930 napravil samomor, živel in delal, so kmalu po njegovi smrti preuredili v njemu posvečen muzej. To je muzej posebne vrste in ima obiskovalec, ko se vzpne po strmih stopnicah v nekdanje pesnikovo stanovanje, nehote vtis, da je prišel v goste k živemu Majakovskemu, ki da bo pravkar vstal izza pisalne mize, stopil obiskovalcu nasproti in mu s široko kretnjo v ljudečnosti pristrčno stisnil roko.

Ob obisku v tej hiši je težko verjeti, da pesnika ni več, kajti na živem Majakovskega spominjajo plakati njegovih govorov, knjige, priročniki, načeti zavojčki cigaret, nalivno pero... na obešalniku pa klobuk, palica in plašč, kakor da jih je pesnik šele pred kratkim tukaj odložil in da se jih bo spet poslužil ob odhodu z doma.

KULTURNE DROBTINE

Avsenikov kvintet gostoval v Nemčiji

Pri nas dobro znani in priljubljeni Avsenikov kvintet je pred kratkim gostoval v Nemčiji, in sicer v Münchenu, Baden-Badenu in Stuttgartu. Izvedli so več koncertov in sodelovali v radijskih oddajah, v Münchenu pa nastopili tudi v televiziji. Gostovanje je bilo v zvezi s popularnimi koncerti »Musicexpress«. To so vsakoletne prireditve, na katere vabijo najboljše skupine različnih narodov. Njihov nastop so posebno ugodno sprejeli zaradi slikovitih gorenjskih narodnih noš. Dokaz, da so dosegli lepe uspehe in da so v tujini zaželeni vedno spet, so ponovna vabila na gostovanje. 10. avgusta bodo gostovali v Frankfurtu na Maini in nekaterih drugih mestih.

„Poslednji dnevi človeštva“

Kot peti zvezek zbranih del nemškega pisatelja Karla Krausa je izšlo največje delo tega avtorja, drama »Die letzten Tage der Menschheit«. To, po obsegu in značaju ogromno delo, je pravzaprav satira na avstroogrsko monarhijo v času njene razpadanja pred prvo svetovno vojno. To delo ocenjujejo v svetu kot najboljšo delo o prvi svetovni vojni. V tej tragikomediji nastopa prava množica oseb. Delo, ki obsega 800 strani, je aktualno za vse čase. V njem je čutiti tudi drugo svetovno vojno. »Poslednje dneve človeštva« je možno uprizoriti v desetih predstavah oziroma nadaljevanjih.

V tem muzeju, ki vse preveč dela vtis, da je stanovanje živnega pesnika, pravzaprav življenje nikoli ne prestane, saj vsak dan prihajajo semkaj številni obiskovalci in častilci velikega umetnika. To so študentje in uslužbenci, delavci in kmetje iz vseh krajev široke Sovjetske zveze, pa tudi od vsepovsod drugod v svetu.

In ne le muzej je ta hiša: tudi knjižnica je tukaj, knjižnica s 50.000 knjigami in časniki, v katerih so bile objavljene njegove pesmi. Razen knjig in časopisov so tu še primerki prevodov v 56 jezikih. V tem muzeju tudi skrbno hranijo skoro vse pesnikove rokopise in prepise, prav tako pa tudi dokumentarne filme in magnetofonske posnetke glaslu velikega pesnika.

Ob obisku v tem svojstvenem muzeju ima človek res vtis, kakor da bi bil prišel k živemu umetniku...

Dr. MIRT ZWITTER

Južna Tirolska — manjšinski problem Nemcev

(Ob desetletnici italijansko-avstrijskega sporazuma v Parizu)

Točka 2 Sporazuma: Avtonomija.

Spomenica uvodoma k temu poglavju ponovno naglašaja, da je Italija od vsega začetka imela namen, da vključi avtonomijo pokrajine Bozen v večji teritorialni organizem skupno s pokrajino Trident. Z italijanske strani je bilo to ob pogajanjih, ki so vodila do Pariškega sporazuma, jasno povedano.²⁵⁾ Tozadevno razjasnitev nudi tudi pričevanje dr. Gruberja v njegovem spominskem delu »Med osvoboditvijo in svobodo«. De Gasperi je navajal

²⁵⁾ Pripomba: Nemška propaganda to danes načrtno zanikava, posebno še avstrijski državni sekretar dr. F. Gschnitzer v svojih izjavah. Temu nasproti pa drži, da se je o nameravani povezavi obeh pokrajin že pred omenjenim Pariškim sporazumom obširno razsklenitvijo Pariškega sporazuma obširno razpravljalo (n. pr. v »Dolomiten« z dne 22. jan. 1946). De Gasperi je jasno izjavil 1. septembra 1946: »Avtonomija, ki bi bila omejena na Visoko Poadižje, ne bi rešila narodnostnih problemov... Samo obe provinci obsegajoče področje lahko reši problem na primeren način«. (»Alto Adige« z dne 2. septembra 1946.)

kot svoje razloge posebno medsebojno ozko gospodarsko odvisnost obeh pokrajin.

Italijanska vlada se ne more strinjati z avstrijskim gledanjem, »da do danes členu 2 Pariškega sporazuma«, ki ga avstrijska spomenica označuje kot osrednjo točko Pariškega sporazuma, »ni bilo zadoščeno«, ker »niti vsebina niti dosedanje izvajanje Posebnega statuta za področje Trentino-Tirolsko Poadižje nemško govorečemu prebivalstvu nista omogočila izvajanja avtonomne zakonodajne in izvršne oblasti«, kot sta mu zajamčeni v Pariškem sporazumu.

Italijanska spomenica opozarja na bistveno razliko, da to »izvajanje avtonomne regionalne zakonodajne in izvršne oblasti« po točki 2 Sporazuma ni bilo zajamčeno »nemško govoreči narodnostni skupini«, kot to postavlja avstrijska spomenica, marveč vsemu prebivalstvu pokrajine brez razlike jezika. Statut je bil izdelan ob posvetovanju z zastopniki nemške skupine, ki so izrazili svoje zadovoljstvo nad obsegom dovoljene avtonomije ter nad uspehom svojih pripomb in želja,

28

iznešenih v teku pogajanj. To izhaja iz jasnih dokumentov.²⁶⁾ Kot je predvideno v točki 2 Pariškega sporazuma, ima pokrajina Bozen posebno avtonomno ureditev, na osnovi katere izvaja zakonodajno in administrativno oblast na širokem področju življenja pokrajine, ki obsega v celoti 17 strokovnih področij (navedenih v členih 11 in 12 Posebnega statuta.) Pri tem se poslužuje lastnih zakonodajnih in izvršnih organov (deželni zbor in vlada), ki so odmaknjeni vsaki stvarni ali osebni odvisnosti od področja. Pokrajina uživa avtonomijo, ki se odraža izven regionalnega območja in v strokah, ki nikakor ne spadajo v pristojnost področja. Avtonomija področja poleg pokrajinske avtonomije je v smislu Pariškega sporazuma še dodatna avtonomija, s katero se dodatno okoristi nemško govoreča skupina: Tako je udeležena tudi na Regionalnem svetu in v tem okviru na Regionalni vla-

²⁶⁾ Pripomba: O osnutku Posebnega statuta za področje Trentino-Tiroler Etschland so razpravljali s Podkomisijo italijanskega parlamenta za regionalne statute štirje zastopniki Südtiroler Volkspartei 10. januarja ter zastopnik (politično neuspele) Socialdemokratske stranke Južne Tirolske dne 13. januarja 1948. Njihova izjava je kot priloga pridana italijanski spomenici.

di, nadalje na osnovi zakona nemško govoreča skupina izmenoma predseduje v skupnem Regionalnem svetu.

Kar zadeva pritožbe zaradi zavrnitve nekaterih pokrajinskih zakonskih osnutkov, so te zavrnitve formalnopравниh razlogov, ker je pokrajina prekoračila v Posebnem statutu ji dana pooblastila. Iz nacionalnih ali meritornih vzrokov doslej še ni bilo zavrnitve. V ostalem ponovitev sprejetja zakona daje pristojnemu organu možnost tožbe pri ustavnem sodišču.

Pritožba zaradi zakasnitve izvedenih zakonov ima svoje vzroke v še ne povsem razčiščenih razdelitvi pristojnosti med državo, področjem in provincami.

Avstrijski Memorandum nadalje trdi, da nemško govoreča skupina nima vpliva na zakonodajo področja, ker je tam v manjšini. To da dokazujejo nekateri zakoni, ki so bili po Regionalnem svetu sprejeti brez upoštevanja želja manjšine ali kljub njenemu ugovoru potrjeni. Italijanska vlada zagotavlja, da se to ni zgodilo iz posebnih marveč zgolj iz formalnopравниh vzrokov. V ostalem je možno tudi regionalne zakone predložiti zaradi protipostavnosti ali prekoračenja pristojnosti v raziščbo ustavnemu sodišču.

(Nadaljevanje sledi)

Bistrica v Rožu

Hilda Lauseger, 21-letna nameščenka iz Št. Janža v Rožu, in ključavničar Franc Einspieler iz Bistrice sta se minuli ponedeljek okoli poldneva ponesrečila pri prometni nezgodi na Rožanski cesti. Lausegerjeva je z motornim kolesom zadela v Einspielerja, ki je prečkal cesto. Motociklistka je strmoglavila in se precej hudo poškodovala, dočim je Einspieler odnesel lažje poškodbe. Ponesrečenko so prepeljali v bolnišnico za nezgode v Celovec.

Marija na Zilji

Pri nas imamo svojo senzacijo, za kar skrbita dva šestnajstletna fanta, ki sta polna pustolovščin. Eden teh fantov je svojemu očetu, v Mariji na Zilji stanujočemu železniškemu uradniku, ukradel 9800 šilingov in je s tem denarjem z enako starim tovarišem izginil neznanokam. Čim je oče zapazil, da mu je bil iz omare za perilo ukraden denar, je takoj sumil, da mu ga je pobral njegov sin, ki ga ni nikjer več našel. Zadevo je prijavil policiji v Beljaku in izrazil tudi bojazen, da bi se fanta skušala pretihotapiti v inozemstvo in priti v tujsko legijo.

Policija je nemudoma obvestila vse varnostne urade in po nekaj urah so iz Predarlske javili, da so oba prijeli v Feldkirchu. Ko so ju preiskali, so razen 700 šilingov našli ves denar, ki sta ga imela skritega v nogavicah. Fanta sta izjavila, da sta manjkajoči denar zapravila na beljaški slavnosti in za vožnjo v Feldkirch. Varnostni organi so fanta spet privledli na Koroško.

Razne vesti iz Koroške

Na dopustu so: namestnik deželnega glavarja Matthias Krassnig od 15. julija do 31. avgusta. Zastopa ga občinski svetnik Tomaž Wieser. Tudi namestnik deželnega glavarja Hans Ferlitsch je od 15. julija do 26. avgusta na dopustu, zastopa pa ga ekonomski svetnik Einkler. Na dopustu je tudi deželni svetnik Hans Rader, ki ga v njegovi odsotnosti zastopa deželni poslanec Rohr.

Minuli teden je motorizirani cestni promet spet zahteval visoko število žrtv. Na Koroškem so zabeležili 202 prometni nesreči in pri teh 140 oseb več ali manj poškodovanih, 7 pa mrtvih. V vsej državi se je primerilo 1397 prometnih nesreč s 1175 poškodovanimi in 30 mrtvimi osebami. V 48 primerih so vozniki pobegnili in se niso zanimali za žrtve na cestah, v 50 primerih pa so ugotovili, da so bili šoferji pijani.

Požarov je bilo minuli teden na Koroškem 7, v vsej državi pa 67 z doslej ugotovljeno skupno škodo okoli 5.900.0000 šilingov. Kot vzroke požarov ugotavljajo: v 16 primerih leteče iskre, v 13 strelo, v 11 zanemarjenost kurilnih naprav, v 6 samovžig, v 5 tehniške pomanjkljivosti, v 3 gradbene nedostanke, v 3 požig in v 2 kratki stik. Pri ostalih požarih pa pravega vzroka še niso ugotovili.

V otroškem domu v Bukovju v občini Dobrla ves se je minuli torek ponoči primerila nenavadna nesreča. Štirinajstletna Kristina Topf je hotela na stranišče. Še napol v spanju se je zmotila in namesto vrat odprla okno ter padla na prosto. Dekle se je precej poškodovalo. Domnevajo, da si je poleg drugih poškodb zlomila ključnico ter so jo prepeljali v bolnišnico.

Tiskovni urad koroškega velesejma javlja, da bo tudi letošnji velesejem otvoril zvezni kancler ing. Raab. Tudi nekateri drugi člani zvezne vlade so prijavili svojo udeležbo pri otvoritvi velesejma.

Ukrajinski begunec Janez Savišin na Reberci se je v nedeljo zvečer silno razhudil na svojo življenjsko družico, ko se je poprej izdatno napil. Pravijo, da jo je sumil nezvestobe in ji grozil, da jo bo umoril. Prestrašena žena je zbežala v sosednje stanovanje, kamor ji je razjarjeni moški sledil s sekuro in zahteval vstop v tuje stanovanje. Ker mu niso hoteli odpreti, je s sekuro razbil vrata in lastniku stanovanja prisolil krepko zausnico, tako da ga je precej poškodoval. Medtem pa je preganjana žena pobegnila k drugim ljudem. Nasilneža je žandarmerija aretirala in izročila okrajnemu sodišču v Velikovu.

Zaključek beljaške slavnosti

V nedeljo so z veliko povorko, pri kateri so bili zastopani kmetijstvo, lovci, obrt in trgovina, zaključili letošnjo beljaško slavnost. Pri povorki je sodelovalo deset godb, na okrašenih vozovih pa so pokazali kmečko in obrtno dejavnost.

Med prireditvami na beljaški slavnosti, kakor volitvi najlepše Korošice in raznimi drugimi revijami, je važno omeniti značilno prireditev »Dan soseščine«, ki se je odigrala v dobro zasedeni slavnostni dvorani. Med publiko so bili domačini, mnogo tujih letoviščarjev ter gostje iz sosednjega inozemstva. Z velikim uspehom in v splošno zadovoljnost vseh gostov so na prireditvi sodelovali z izbranim programom godci, pevci in folklorne plesne skupine iz Koroške, Italije in Slovenije. Mojstrsko je podal svojo značilno pesem v italijanščini moški zbor iz Trsta. Lep doprinos k večeru je prispevala folklorna plesna skupina iz Ljubljane v slikovitih kranjskih narodnih nošah in žela za pestro in živahno narodno umetnost mnogo navdušenega priznanja in iskrenega odobravanja. Vse je s svojo godbo in so-

lospevi razigral kranjski študentski kvintet, ki se mudi na Koroškem in je nastopil že v več krajih. Koroško glasbo in petje pa sta zastopala »beljaška kmečka godba« in moški pevski zbor, ki sta se prav tako odlično in z velikim uspehom vključila v spored večera. Ko so se po končanem programu vse sodelujoče skupine skupno postavile na odru, navdušenja in ovacij ni bilo ne konca ne kraja ter se lahko reče, da je bil ta večer spet dragocen doprinos k lepšemu sožitju med narodi sosedni, k čemer odlično koristi prav umetnost.

Iz zaključnega poročila je posneti, da je prireditve in razstave v okviru slavnosti obiskalo 112.000 gostov, kar je za 8000 oseb manj, kakor prejšnje leto. Razstavljalo je 400 podjetij svoje proizvode. Pravijo, da so najboljše trgovske sklepe dosegle tvrdke za opravo in tekstilna podjetja, dočim je bilo za električno orodje manj zanimanja. Manjši letošnji obisk na beljaški slavnosti pripisujejo neugodnemu vremenu.

Druga skupina slovenskih otrok v Sonnenlandu v Sekiri

V letovišču socialistične organizacije Kinderfreunde »Sonnenland — Sončna dežela« v Sekiri je na letovanju druga skupina šolske mladine iz Slovenije. Skupno je 103 mladink in mladincev v starosti od 10 do 17 let, ki so prišli iz Ljubljane in okolice, kakor tudi iz ptujskega okraja. Ni treba poudarjati, da je mladina razigrana, veseli se počitnic in uživa lepe kraje. V zameno tega pa letujejo avstrijski otroci ob obali jadranskega morja in spoznavajo tamošnje lepe kraje, ljudi in običaje. In kar je glavno, sosedna naroda se medsebojno spoznavata in kujeta prijateljsko sožitje, za kar so brez dvoma najbolj dostopna mlada srca, da se vedno bolj približamo visokemu cilju, da »ne vrag, le sosed bo mejak«.

V koloniji Sonnenland je obenem tudi okoli 200 avstrijskih otrok. Med slovensko in avstrijsko mladino vlada najlepše medsebojno vzdušje ter se pletejo tovariške vezi tudi za poznejšo medsebojno povezavo.

Minuli ponedeljek proti večeru so slovenski otroci priredili lepo spominsko slavnost ob »Dnevu vstaje«. Spomnili so se dneva, ko se je pred šestnajstimi leti malo ljudstvo tako rekoč golih rok postavilo po robu nasilju in krivici. Noben teror ni mogel zadržati upora, si je rasel v zatiranem ljudstvu v težnji po svobodi, lepšem življenju in bratstvu vseh narodov.

Voditeljica kolonije, učiteljica Reinerjeva, je obrazložila pomen dneva, nato pa je profesor prevedel njene besede v nemščino, da so jih mogli razumeti tudi avstrijski otroci. Potem se je razvijal živahen program: dobre recitacije, koloples

ter godba okoli 15 gojencev glasbene šole v Ptujju, ki so zelo dobro obvladali violine. Za konec pa je še odlično zaigral kranjski študentski kvintet vesele in poskočne melodije, da se je razgibalo brez izjeme vse.

Tudi ta kolonija si je v krožni vožnji ogledala naše lepe koroške kraje, kakor glavno mesto in muzej, kamor jih je povabila predsednica Zveze slovenskih žena, nadalje Ostrovico, Osojsko in Baško jezero. Za soboto zvečer pa vabijo na zaključno prireditev pred povratkom v domovino.

Pozdravi z onstran oceana

Mnogi slovenski rojaki, ki živijo že dolga leta v ameriških državah in so se tam že aklimatizirali in našli svojo novo domovino, se pogosto spominjajo svoje prave domovine in rodne zemlje. V iskrenih in čustvenih pismih dajejo duška svoji povezanosti s staro domovino, s svojimi rojaki. Misel jim ne plove samo k bratom in sestram v Sloveniji, temveč, kar je posebno razveseljivo, prav tako mislijo tudi na zamejske Slovence, tudi na nas na Koroškem in se zanimajo za naše žitje in bitje.

Veliko jih je, ki so naročniki »Slovenskega vestnika«, mnogi nam pišejo in pošiljajo pozdrave, nas vzpodbujajo in želijo uspeha pri prizadevanju za naše narodno življenje. Odgovarjamo jim pisмено, toda zadnje dni nam je pisal očakorenina 86-letni John Jager iz Minneapolisa v Združenih državah Amerike.

SE ENKRAT:

Obvestilo staršem o letošnjem letovanju naših otrok

Še pet dni je čas, da starši prijavijo svoje slovensko govoreče otroke za letovanje v počitniško kolonijo, ki bo letos v času od 15. avgusta do 5. septembra v Malinski na otoku Krk.

Ker je še nekaj mest prostih, obveščamo starše, da še lahko prijavijo svoje otroke v starosti od 9. do 14. leta.

Pohitite torej s prijavi, ker prepozno došlih ne bo mogoče več upoštevati, ker je treba pravočasno urediti tudi potne in organizacijske formalnosti.

V prijavi navedite naslednje podatke:

1. Ime, poklic in naslov staršev,
2. ime otroka in njegove rojstne podatke,
3. če je otrok že kdaj bil v koloniji in kolikokrat.

Prijavi je treba priložiti od občine izstavljeno osebno izkaznico otroka s sliko, zdravniško spričevalo in hkrati vplačati 100 šilingov kot režijski prispevek.

Starše, katerih otroci bodo sprejeti za letovanje, bomo po zaključnem prijavnem terminu pisмено obvestili ter jim sporočili tudi potrebna navodila.

Prijave pošljite na naslov:

Zveza slovenskih organizacij
Celovec — Klagenfurt
Gasometergasse 10

Huda prometna nesreča pri Pliberku

V nedeljo proti poldnevju je gospodinjo Elizabeto Pavlak iz Cirkovč dohitela smrtno nevarna prometna nesreča. Pavlak se je peljala s kolesom po cesti v smeri iz Pliberka, in sicer po levi strani. Pri tem jo je zadel motociklist zidar Maks Poseger iz Vogrč. Na spremnem sedežu je sedel tudi zidarski mojster Kandutsch iz Pliberka. Nesrečna žena je zadobila hude poškodbe in so jo morali prepeljati v bolnišnico v Celovec. Motociklist in njegov sovozač sta odnesla le oddrgnenje kože.

Advokatska pisarna dr. F. Milerja v Celovcu, Bahnhofstrasse 38, je zaradi dopustov od 29. julija do 11. avgusta 1957 zaprta.

zadevanjih za dobrobit našega in vseh narodov sveta«, se za njegovo pozornost in zanimanje za koroške Slovence zahvaljujemo s temi vrsticami. Želimo mu v njegovji visoki starosti še mnogo čilosti in zdravja in da bi »Slovenski vestnik« še vrsto let z veseljem prebiral.

Kotmara ves

Vožnja z motornimi vozili je na ovinkih posebno nevarna in je nujna velika pozornost. V torek se je na ovinku ljubeljske ceste pri mostu v kotmirški občini pripetila precej huda prometna nesreča. Trindvajsetletni Miha Wernig iz Kožentavre se je peljal z motornim kolesom, na spremnem sedežu pa je sedel njegov brat Jakob. Nasproti mu je privozil osebni avto v katerega je motociklist zadel, nato pa se je zaletel v cestni kamen in končno sta oba brata strmoglavila v cestni jarek. Pri padcu si je Miha dvakrat zlomil roko, Jakob pa si je pretresel možgane in oddrgnil kožo. Ponesrečena brata so z rešilnim avtom prepeljali v deželno bolnišnico v Celovec.

Krvava drama ob Vrbskem jezeru

Minuli teden v četrtek zvečer so gostje v penzionu Maiernigg ob južni obali Vrbskega jezera slišali iz bližnjega gozda sumljive klice na pomoč. Sprva teh klicev niso jemali preveč resno, končno pa so le šli nekateri pogledat, kaj bi moglo biti. Iz gozda jim je prihitala nasproti mlada žena s mnogimi krvavimi madeži po obleki. Neki moški je žensko zadržal in ko je dejala, da leži v gozdu mrtev moški, so jo prijeli in zadržali tako dolgo, dokler je niso izročili žandarmeriji.

Zares so našli v gozdu mrtvega zastopnika tvrdke pisarniških potrebščin Faber Adolfa Böhma z Dunaja, ki se je mudil na Koroškem po poslovnih opravkih. Na vratu mu je zevala globoka rana in ugotovili so, da je bil moč z nožem zaboden v grlo ter da ga je zadavila lastna kri, ki je pronicnila v dihalni kanal. Vse je kazalo, da je umor storila ženska, ki so jo neposredno po dogodku prijeli in na njeni obleki ugotovili krvave sledi.

Mlada, šele 21 let stara Neža Strauss je po daljšem izmikavanju priznala, da je

moža sama umorila in ga oropala. Pri njej so našli 4720 šilingov.

Krvavi zločin je samoumevno vzbudil veliko pozornost v bližnji in daljni okolici. Neža Strauss je rasla kot rejenka pri dobri družini v Bilčovsu. Do pred nekaj leti je veljala za pridno in pošteno dekle. Nato pa je odšla po svetu in bila najprej zaposlena kot hišnica in natakarica v Podkloštru. Kmalu se je vrgla na lahko plat življenja in je s poznanstvi z moškimi skušala priti na lahek način do denarja. Zabredla je na stranpoti. Šele pred nedavnim je bila izpuščena iz zapora zaradi poskusa tatvine.

Böhm in Strauss sta se spoznala v Celovcu. Ne glede na to, da je bila Strauss noseča že v osmem mesecu, se je hotel z njo zabavati. V Celovcu sta obiskala kavarno Lerch in klet v Deželni hiši. Končno sta se odločila, da napravita ob večerni uri izlet v okolico Vrbskega jezera, kjer se je v malem gozdu odigrala grozna in krvava žaloigra.

Adolf Böhm je bil 59 let star, poročen ter je imel hčerko, ki je tudi že poročena.

KOLENDAR

Petek, 26. julij: Ana
Sobota, 27. julij: Rudolf
Nedelja, 28. julij: Viktor
Ponedeljek, 29. julij: Marta
Torek, 30. julij: Abdon
Sreda, 31. julij: Ignacij
Četrtek, 1. avgust: V. sv. Petra

Otroci, ki so jih vzredile volkulje

Osemletni Parsram, ki so ga vzredili volkovi in so ga našli lovci, živi sedaj pri svojih starših in je že začel jesti za človeka normalno hrano, pa tudi njegovo zdravstveno stanje se je v minulih šestih mesecih precej izboljšalo. Še vedno pa ne zna govoriti in tudi hoditi še ne zna, namesto govora se še vedno vede kot žival. Rad ima surovo meso, vode pa ne pije tako kot ljudje, marveč jo lo-

Boj proti psom

V Avstraliji živi posebna vrsta divjega psa, ki mu pravijo dingo. Ti psi pokoljejo vsako leto okrog pol milijona ovac, razen tega tudi nekaj deset tisoč glav goveje živine. Čeprav so poizkušali že vse, da bi jih iztrebili, niso dosegli nobenega uspeha in dingov je vsak dan več. V boju proti njim je ostala edina možnost, da pašnike ogradijo, kar pa ni tako preprosto. Naj povemo, da bo stala ena sama taka ograja, ki so jo že pred kratkim začeli postavljati, 450.000 avstralskih funtov. Ograja bo spletena iz bodeče žice. Visoka bo okrog dva metra in bo obsegala področje, ki je 12 krat večje od naše države. Za to ograjo bodo ovce in živina varne pred požrešnimi psi, ker jih bodo na ograjenem področju popolnoma iztrebili.

Mi rastemo

Prebivalstvo skoraj vseh večjih industrijskih dežel je doživelo v zadnjih sto letih globoke spremembe. Izboljšanje delovnih pogojev, prehrane, napredek higijene, šport, vse to ustvarja nov tip človeka, ki je višje rasti, kakor njegov prednik. Ta pojav so opazili v ZDA, Avstraliji in na Japonskem. Na Švedskem so pred nedavnim izračunali, da je povprečen Šved za 15 centimetrov višji, kakor pa je bil njegov praded, ki se je rodil pred sto leti.

Ali že veste . . .

... da je umrl najstarejši človek na svetu? In sicer je pred kratkim umrl Igor Korojev v svojem 157. letu starosti v vasi Eumantu na Kavkazu. Korojev je leta 1812, ko je Napoleon vdrl v Rusijo, služil v ruski vojski.

... da je morska voda zdravilo? Mnogi nemški zdravniki namreč zatrjujejo, da je morska voda že sama po sebi zdravilna, ne samo v zvezi s sončenjem in kopanjem, kakor so menili doslej. Za zdravljenje nekaterih bolezni zdravniki priporočajo masažo z morsko vodo, pa tudi zdravilne kure pri katerih je treba to vodo piti.

ka kakor volkovi. Po navadi je miren, ugrizne pa vsakogar, kdor se mu približa.

Vse dokler ne bo začel govoriti bodo znanstveniki samo ugibali o njegovem življenju v tistih šestih letih, ki jih je preživel v volčjem krdelu. Parsrama je prva opazila skupina indijskih vojakov, ki so bili na lovskega pohodu v pragozdu Utar Pradeša. Vojaki so bili presenečeni, ko so opazili dečka, ki je po vseh štirih tekel vzdolž rečne obale. Ujeli so ga in ga odpeljali v bolnišnico Ferozabadu. Kasneje je prevzel dečka neki braman, ki je kmalu ugotovil, da otrok je samo surovo meso ter da podnevi in ponoči zavija kot volk.

Potem je dečka videl nekdo izmed bramanovih sosedov in sporočil novico zakoncem, ki sta menila, da je fantek njun sin. Tako je otrok prišel k staršem, kamor ga zdaj prihajajo gledat množice radovednežev.

Zdravniki menijo, da je otrok ostal v svojem duševnem razvoju na stopnji dvehletnega malčka in da bo šele čez leta dosegel normalni umski razvoj, če se jim bo to sploh kdaj posrečilo.

Parsram ni edini indijski fant, ki so ga vzgojili volkovi. Razen njega živita še dva, ki zatrjujejo, da sta zrasla med živalmi. Eden izmed njiju je 60-letni strežnik Man Sing, ki ga je baje leta 1905 rešil iz volčjega brloga neki Anglež. Drugi je 12-letni deček Ramu, ki so ga pred tremi leti našli na železniški postaji v Lucknowu in ga spravili v krajevno bolnišnico, zdravniki pa so na njem kmalu odkrili določene živalske lastnosti. Jedel je samo surovo meso, pil je vodo kot žival, na daljavo je zaduhal meso, ponoči pa je tulil kot volk. Ta otrok je še vedno v bolnišnici. Njegovo zdravstveno stanje je znatno boljše, njegova življenjska skrivnost pa še vedno ni odkrita.

Znano je, da imajo volkulje zelo razvit materinski nagon, zato strokovnjaki ne izključujejo možnosti, da volkulja, ki je izgubila lastne mladiče, vzame v varstvo celo otroka. Najbolj verjetna zgodba o otrocih, ki so jih vzgojili volkovi, je zgodba o dekletih Kamali in Amli, ki ju je rešil iz volčjega brloga leta 1920 neki indijski misionar. V dnevniku je zapisal,

Proces staranja lahko zadržujemo s sintetičnimi vitamini

Poznani pisec številnih del s področja poljudne medicine Paul de Kruif poudarja, da bi se morali ljudje boriti proti ostarlosti že mnogo prej, kot se začnejo starati. Proces staranja organizma se namreč začne razmeroma zelo zgodaj. Številni ljudje se hranijo tako, da pospešujejo predčasno staranje, kdor pozna nekatere kemične procese v organizmu, pa se lahko uspešno izogne takšni predčasni starosti.

Ključ do tega so sintetični vitamini. Številni bolniki so že ozdraveli in ostali zdravi, ker so običajni hrani dodajali vitamine. Vprašati pa se je treba, zakaj je nujno dodajati sintetične vitamine, če so v hrani naravni. To pa zato, ker so tudi v najboljši hrani le minimalne količine življenjsko potrebnih vitaminov in ker jih nekateri ljudje potrebujejo mnogo več kakor drugi. Vzporedno s staranjem se pri ljudeh pojavlja tudi večja potreba po vitaminih, ker jih njihovo telo ne more več tako dobro uporabiti in izrabiti.

Prikrita »vitaminska lakota« je le redko usmerjena na eno samo izmed teh kemičnih spojin. Med svojim 20-letnim učevanjem je dr. Tom D. Spies s sodelavci pregledal 5700 kroničnih bolnikov v ameriškem Birminghamu. Med njimi jih je bilo 893 tako slabotnih, da že dolga leta niso bili sposobni za nobeno delo. Ti ljudje

niso imeli nobene znane kronične bolezni. Njihove težave so se kazale kot simptomi živčnih in duševnih bolezni. Vsi so bili že od 30. leta telesno in fizično izčrpani.

Zdravniki so ugotovili pomanjkljivo prehrano zaradi premajhnih količin nekaterih vitaminov. To so ugotovili tako, ker so z dodajanjem določenih vitaminov bolezenski znaki izginjali drug za drugim. Tedaj so se v Birminghamu trudili za popolno ozdravljenje vseh svojih bolnikov. Dajali so jim hrano, ki je bilo v njej proteinov, naravnih vitaminov in mineralnih snovi. K temu pa so dodajali še velike doze sintetičnih vitaminov. Bolniki so dobivali tudi pivski kvas v prahu in jetrni izvleček.

To je bil težaven izpit za novo vedo, toda znanstveniki so zmagali. Vsi bolniki so se že v kratkem vrnil na delo. Na kakšen način imajo velike količine vitaminov učinek? Kemični proces v organizmu je še vedno skrivnost, čeprav so zdaj prepričani, da gre pri tem za kemične spojine, ki so bistvene za zdravo dejavnost sleherne celice v telesu.

Nekaterim ljudem zadostuje količina vitaminov v primerno sestavljeni prehrani, drugim pa to ne zadostuje in se jim priporoča uživanje sintetičnih vitaminov v obliki tablet.

da je pritekel in strogo naročil, da se sme izročiti edinole gospodu. Zato je nosil ves dan zavitek s seboj in ga tiščal skritega na srcu pod tuniko.

Iztok je postajal nemiren. Blagovest je! Od Irene! Dal je Numidi nekaj staterov in ga odslovil. Na kopel je pozabil. Rahlo je odmotal ovoj in posvetile so se lepe grške črke: Evangelij po sv. Matevžu. Na prvi strani je tičal listek. Hlastno ga je prijel centurio in bral:

»Dobri Iztoče, vrli centurio! Vzemi blagovest Kristusa in beri. Ko bo mogoče, pridem, in govori bova o sveti resnici.

Poljub miru ti izroča

Irena.«

Iztok je pritisnil drobn list na vzemirjeno srce, prijel pergamente in jih blagovest: Srečne ve črke, ker ste gledale njene oči! Irena! Irena!

Minilo je nekaj dni. Irena je čutila prezirljive poglede dvorjanic. Bala se je despojne. Ali Teodora je bila z njo prijazna, večkrat jo je celo odlikovala pred drugimi. To je deklico pomirilo in prepričano je bila, da carica ničesar ne ve o nočnem pogovoru z Iztokom. Z Azbadom se ni več sešla. In tako je z veseljem smehom na licu prenašala vso zavist in prezirljivost dvorjanic ter živela edinole svoji misli, da Iztoka spreobrne. Brala je knjige

modrijanov in se vadila v govorništvu. Vse ure, vse misli in hrepenenje, vse se je snovalo krog Iztoka. Ni hotela lagati sama sebi, da ga ne ljubi iskreno. Prosil je Krista Pantokratorja, naj varuje Iztoka, naj ga razsvetli — in naj ga pripele nekoč, da bo njen, samo njen, ta do bri sin Slovenov.

Iztok pa je bral evangelij. Bral ga ni s hrepenenjem, da bi spoznal Irenino vero, bral ga ni zato, da bi zatajil bogove, bral je, ker je želela ona in je med branjem mislil, da sliši njene besede. Kljub temu je bil vendar čimdalje bolj zamišljen. Z železno silo so se ga prijemale preproste besede blagovesti. Razmišljal je o bogovih, budil se je dvom, v duši je nastala borba, dvignila sta se dva bregova — in sredi prepada brez mostu. Na enem bregu Irena z blagovestjo, na drugem sam s Svetovitom, Perunom in drugimi božanstvi. Vleklo ga je prek prepada zavoljo Irene. Na domača tla in slovenske žrtvenike ga je vezala neizmerna mrznja do tiranov. In tako je hrepenel in ljubil, bežal in sovražil, vsa duša in srce se mu je razburkalo, njegova vedra glava, ki jo je nosil pokonci, se je v poznih večerih povešala, oči so strmele v nepoznano in nerazumljivo daljavo.

V tem brezmejnem duševnem razdvoju je srčneje koprnel po Ireni. Da bi že prišla ona, da bi sedel k njenim nogam, objel njena kolena in se ji zagledal v oči. Tam,

da ga je 8. oktobra obvestil neki kmet, da je videl »duha«. Mož se je odpravil na opisano mesto prikazni in našel tam osemletno dekletce, dalje v notranjosti votline pa še poldrugo leto staro punčko. Obe je vzel v svoje otroško zavetišče, kjer je mlajša umrla že po nekaj tednih, starejša pa je živela devet let.

Parsram je nemara edini otrok, ki so ga vzredili volkovi, pa je potem spet prišel k svojim staršem. Babulal Džadava pravi, da je Parsramov oče povedal, da je volk odnesel dečka neke noči pred približno šestimi leti, ko je bil malček star komaj poldrugo leto. Oče se je takoj odpravil za volkom, pa ga ni več našel. Ko je neki angleški strokovnjak pred kratkim obiskal Parsrama, so se otrokovi starši zelo upirali analizi krvi, ki bi pokazala, ali je Parsram res njihov sin. Na podobem odpor je naletela tudi neka odprava iz New Delhija, ki je hotela Parsrama navaditi na normalno človeško življenje.

Prekop, ki je povezal dva oceana

Pomen Panamskega prekopa, ki je pred desetletji presekal morsko ožino v Srednji Ameriki ter zvezal dva največja oceana in s tem koristno skrajšal pomorska prometna pota, je na dlani. Nemoteno služi prekop že od 15. avgusta 1914, ko je bil odprt za civilni promet, do danes. V teku 42 let je plulo skozenj okrog 260.000 ladij vseh kategorij. Nad 190.000 je bilo med njimi oceanskih. V letošnjem decembru pričakuje Panamska prekopna družba, da se popelje skozi prekop bilijonta tona tovara. Kapitan ladje, ki bo peljala ta tovor, prejme od družbe posebno diplomu, kopije diplome pa vse ladje, ki bodo istega dne plule skozi prekop. Za ta pomembni dan bo izdana tudi posebna spominska znamka.

Moderna potniška ladja v Angliji

Angleži, ki so med obema velikima vojnama zgradili največjo potniško ladjo na svetu, »Queen Elisabeth« po imenu, 83.000 BRT, so sedaj v isti ladjedelnici Velike Britanije naročili novo potniško ladjo, ki bo v vsakem pogledu dostojna naslednica svoje slovite prednice. Po tonaži sicer za polovico manjša, po zunanji obliki pa povsem nova, edinstvena, bo 248 m dolga ladja s 45.000 tonami lahko prevzela 3210 potnikov, od teh 960 članov posadke, in jim nudila razkošje in najhitrejše potovanje iz Anglije v Avstralijo. Vožnja bo trajala le tri tedne, cel teden manj kot doslej. Moderni turboelektrični pogonski stroj bo nameščen v zadnjem delu ladje. Ladja bo opremljena z najmodernejšimi tehničnimi napravami, potovanje bo ugodno in povsem varno.

v njenih očeh, je vsa resnica, v njenem srcu vsa ljubezen in vsa njegova vera — vera vanjo. Vsak dan je izpraševal Numido, ali mu je prinesel kdo pismo. In Numida je bil žalosten, ker ni mogel postreči gospodu, tako da ga je vsak dan pričakal na dvorišču pri vratih in mu s solznimi očmi tožil: »Ni, gospod, ni pisma, po katerem hrepeniš. Kako sem nesrečen, kako sem nesrečen!«

Tudi Irena je hrepenela po Iztoku. Prebirala je psalter, poklekala pred ikono; v poznih nočeh je slonela na oknu in njene oči so se potapljale v zelene valove in plule v čolniških hrepenenja po obrežju in iskale Epafroditove vile.

Hlepel je tudi Azbad. Toda vse njegovo hlepenje ni bila več ljubezen, bila je edino misel na maščevanje. A nad njim se je vse zgrnilo z nepozorno temo. Teodora ni omenila nikoli več Iztoka, ni se več šalila z Ireno, njemu je bila hladna. V njem je gorelo in sičalo. Na dan pa ni moglo. Z besedico si ni upal dotakniti se pred despojno imen tistih dveh, katerima je zaprisegel maščevanje. Edino Iztok je bil tisti, katerega je mučil na vajah, da bi vsak drug obnemogel. Toda barbar in njegovi vojaki so vse prenesli, vedno zmagovali, vedno se odlikovali. Niti enkrat ni mogel ponižati Iztoka.

Teodora je bila izredno zamišljena.

* Kip svetnika.

F. S. FINŽGAR

POD SVOBODNIM SONCEM

PRVA KNJIGA

POVEST DAVNIH DEDOV

30

Epafrodit ga je pogledal vnovič z dolgim pogledom, polnim dvoma. Nato je vstal, položil obe roki na njegova ramena in rekel:

»Iztoče! Kakor zlata vrata v Bizanc, tako so lepe in močne tvoje prsi. Ali notri kljuje drobno srce nedolžnega pastirčka. Bodi! Kristus blagoslovi vajino ljubezen! Zaupaj vame! Deset najmočnejših sužnjev ti je na službo. Čolni so vedno pripravljene. Kadar pride, vselej pospremi Ireno. Zakaj v pozni noči so nevarne mokre ceste krog Bizanca!«

Iztok je poljubil Epafroditu roko, in trgovec je izginil med stebriščem.

Ko je Iztok prišel prek vrta do svojega stanovanja, ga je čakal Numida pri vratih in mu izročil majhen zavitek. Centurio je pozval sužnja, naj mu pomore odpreti oklep ter mu pripravi kopel. Izpraševal ga je, kdo mu je prinesel zavitek, kdaj in kaj je sporočil. Numida pa ni vedel ničesar povedati. Lepo oblečen suženj

GIOVANNINO GUARESCHI:

Ponarejeni BANKOVEC

Šel sem na trg, da bi kaj nakupil, pa sem se nenadoma zavedel, da imam v denarnici le bankovec za tisoč lir in da nimam cigaret. Stopil sem v trafikiko, zahteval škatlo švicarskih cigaret in položil na mizo bankovec za tisoč lir.

»Kaj je to?« me je vprašal trafikant in pokazal na bankovec.

»Bankovec za tisoč lir,« sem odvrnil.

Trafikant je poklical svojo ženo, ki je na drugi strani mize brala časnike.

»Marija, pogledaj to!«

Žena je pogledala proti nama in si od daleč ogledala bankovec.

»Aha!« je dejala. »Spet je v prometu.«

Trafikant me je vprašal, ali stanujem blizu Protá Volté.

»Stanujem v četrti Lambrate,« sem odgovoril.

»Videti je, da je spet spremenil okolico,« je pripomnil trafikant. »Že ves mesec ga ni bilo na trgu. Tu ga vsi poznamo.«

Pri tem sem pogledal na bankovec in sapa mi je zastala v grlu: to je bil najslabši primerek ponarejenega bankovca. Bil sem ves iz sebe. Bankovec te vrste bi mogel vnovčiti največ za 50 lir.

Vrnil sem cigarete in položil v denarnico strahotni bankovec za tisoč lir.

»Niste imeli sreče!« se mi je porogljivo nasmehnil trafikant. »Udarce življenja je treba sprejemati s filozofskim mirom.«

Napolil sem se proti prostoru, kjer parkirajo avtomobili, in upal, da mi bo vendar uspelo najti avto, da bi se odpeljal. S taksijem ali tramvajem se nisem mogel peljati. Domov sem šel peš.

»Ali je bilo vse v redu?« me je vprašala Margarita.

»Da,« sem odgovoril, ker me je bilo sram priznati, da so mi podtaknili ta prekleti bankovec za tisoč lir.

Karel Čapek:

UTRINKI

— Le mali ljudje se pehajo za prestiž, veliki ga imajo.

— Predstavlajte si tišino, ki bi nastala, če bi ljudje govorili o tem, kaj znajo.

— Borbo je ustvarila narava, sovraštvo je izumil človek.

— Resnična je stara modrost, da se zgradbe zrušijo včasih od kričanja. Toda samo s kričanjem ni mogoče ničesar zgraditi.

— Tudi na pogorišču si nekdo pogreje svojo juho.

— Le tisti resnično veruje, ki se trudi za napredek.

— Čeprav neresnični, samo ne biti majhni!

— Novi ljudje so tisti, ki so kos novim nalogam.

»Čudovito!« je zaklicala Margarita. »Tako hitro si se iznebil tistega ponarejenega bankovca za tisoč lir, ki sem ti ga položila med drug denar v listnico.«

Tega ne pripovedujem samcem, marveč govorim zrelim ljudem, starim, oženjenim junakom, ki me bodo razumeli in ki vedo, kakšne genialne domisleke imajo kdaj pa kdaj ženske. Pojem »soproga morskega prašička« je zelo razširjen, vsaj v meščanskih družinah, zato nima pomena, da bi se zaradi tega začeli pripraviti.

Tokrat sem bil presenetljivo trmast. Vzel sem prekleti bankovec iz denarnice in ga pomolil Margariti pod nos.

»Če je človek tako naiven in dovoli, da se mu pripeti nekaj tako strašnega, tedaj mora prenesti tudi vse posledice. Takšne bankovce za tisoč lir je treba požgati. Vse drugo pride pod paragraf kaznivnega razpečavanja ponarejenega denarja. Preberi, kaj piše na bankovcu na tem oglu.«

Margarita ni našla ničesar niti v desnem niti v levem oglu. Tam so bile le črtice in nerazumljiva znamenja. Sicer pa ni mogoče pričakovati, da bi bilo na ponarejenem bankovcu videti kakšen napis. V zvezi s pravimi bankovci za tisoč lir pa je Margarita zastopala povsem svoje stališče.

»Tisti, ki mi ga je dal, ga mora vzeti nazaj.«

»Kdo pa ti ga je dal, Margarita?«

»Tega ne vem, ker povsod kupujem. Kako naj vem, kdo mi ga je dal.«

Odšla je ven in se vrnila čez dve uri. Kljub vsemu je morala hiteti, saj pripravljeno s pekom, prodajalcem delikates, drogeristom, prodajalcem sadja, čevljarjem in slaščičarjem jemlje čas. Četudi upoštevam, da ženske po navadi naglo govorijo, pomenita omenjeni dve uri zares rekordno čas.

Margarita je še vedno imela bankovec za tisoč lir, ki je bil ponarejen tako, da ni mogla z njim nikogar preslepiti. V takšnih primerih je hišnica gotovo najboljši razsodnik. Obiskala naju je in Margarita ji je odločno prikazala: če se iznebite tega bankovca, bomo delili dobiček.

Minila sta dva mračna dneva. Naposled se je pojavila hišnica in dala Margariti bankovec za pet sto lir.

»Morala sem ga nesti v drugo četrt,« je odgovorila.

Govoril sem, da je ta bankovec najsrmatnejša reč na svetu; nečastna, ogabna stvar. Toda v resnici sva bila vesela, ker sva se ga znebila. Treba je bilo videti, kako se je potem po vsej četrti razširil optimizem, saj je bankovec ležal kakor mora nad vsemi prodajalci in ženskami, ki so kupovale v prodajalnah.

naj poklekajo in narda in mira naj se dviga pred teboj, da ti bodo ure sladke in vesele, dokler ne pridem.«

»Kako si dober, vsemogočni gospod zemlje in morja. Pa daj, kupi svile, težke svile, da si jo razprostem po vseh dvorinah, da bo kipelo vse kakor rahle pene na Propontidi.«

Upravdi se je stemnilo lice.

»Sam bi gnal velblode prek puščav do Indije in bi natovoril zlate svile, ti edina, sveta! Ali v blagajni nima gospod zemlje in morja sedaj toliko zlata, da bi odtehtalo tvojo željo. Odpusti!«

»Odpuščam,« je rekla in odšla.

Zaprta se je in solze so ji orosile oči. Proti Hagiji Sofiji se je ozrla in v zavisti izpregovorila: »Zate je dosti zlata, za despotno ga ni. Kaj mi tak despot!«

Nebo je bilo oblačno in temen večer je zagrnil mesto, ko je Iztok prijezdil iz vojašnice. Pri vratih ga je sprejel Numida. Od veselja je poskakoval in se vrgel trikrat na zemljo pred centurijem. Nato je potegnil iz nedrja droben pergamentni zvitek in mu ga dal.

»Gospod, prišlo je, cesar si čakal, prišlo, kako sem srečen!«

Hlastno je segel Iztok po pismu in naglo odšel čez dvorišče na vrt.

Prsti so mu drhteli, ko je lomil pečat in odvijal vrstico.

Lepega dne pa je prišla k nama hišnica in zavpila:

»Spet je v naši četrti Neka starka ga je skušala podtakniti trgovcu delikates.«

Naslednjega dne so videli prekleti bankovec v drogeriji, zatem pri mesarju, pri trgovcu s sadjem in pri drugih trgovcih.

Vznemirjenost je naraščala. Nenadoma so prenehali govoriti o njem, in sicer iz preprostega razloga, ker se je znašel v Margaritini denarnici.

Po vsej četrti je spet zavladal preplah, ker je hišnica obnovila dejavnost. Skušala je podtakniti nesrečni bankovec povsod, kjer se je pokazala priložnost. Zatem je spet zavladal mir.

Po tednu dni se je vrnila in pomolila Margariti bleščečo nov bankovec za pet sto lir.

»S težavo mi je uspelo,« je dejala. »Morala sem skoraj do Bogia. Zdaj kroži daleč od tod. Bodimo brez skrbi!«

Margaritini pojmi o aritmetiki so bili posebne vrste in tega večera je bila zelo zadovoljna.

»Giovannino,« je zaklicala. »Naš račun je spet čist. Prvič sem dobila pet sto lir in drugič prav toliko. Tisoč lir sem izgubila, tisoč dobila.«

Nisem protestiral in tako sva zadovoljno legla spat. Toda okoli ene ponoči se je Margarita nenadoma prebudila.

»Giovannino!« me je poklicala. »Če bi še enkrat dobila ponarejeni bankovec in bi ga hišnica spet vnovčila, bi imela pet sto lir dobička. Ali je to mogoče?«

»Najbolje bi bilo, da ne misliš na to, Margarita,« sem ji odvrnil.

Margarita ni več razmišljala o tem in minili so štirje tedni. Lepega večera pa sem slišal prestrašen krik. Stekel sem v kuhinjo in opazil Margarito. Stala je pred kredenco in s splašenimi očmi strmela v predal. In zares: v predalu je ležal prekleti bankovec. Tokrat se nisem več pomišljal.

Prijel sem bankovec s pinceto in ga primaknil k plamenu. Margarita se je strinjala. Ko je bil bankovec tik pred plamenom, je zmanjkalo plina. Margarita je trudno sedla na stol.

Razumete, to je resnica, čista resnica, plina je zmanjkalo. Prav v tem trenutku, ko se je plamen dotaknil prekletega ponarejenega bankovca. Vem, razumem. Moški bi se nasmehnil, prižgal vžigalico in zažgal bankovec.

Toda dejstvo je, da vžigalice nisem prižgal. Bankovec sem položil nazaj v predal.

Zares je bilo tako. Vem, da ne verjamete v tiste pravljice, ki v njih nastopajo nadnaravne sile. To so zares neumnosti in je za pravega človeka sramotno govoriti o njih. Imate prav, toda dejstva so dejstva. Prišlo je tako daleč, da nas je

»Pride, pride! Nocoj pride o polnoči O bogovi! O Devana!«

Takoj je slekel oklep, šel v kopel, se odel z mehko belo tuniko in nataknil dehteče, mehke sandale. Numidu je ukazal, naj prinese rož. Po vsem stanu jih je razstlal, sobo je poškopril z dišečim žafranom in v srebrni čolnček je ukazal naliti dragega olja, da bo od luči kipel tih vonj, ko bo bivala ona pri njem. Nato je hitel in odbral deset najmočnejših sužnje, jim velel pripraviti dva čolna, razgrniti na bregu preprogo, ker je bila zemlja vlažna, in nato čakati v oljčnem gozdičku, dokler jih ne pokliče.

Temna noč je zakrila mesto in morje. Le malo lučk je brlelo na jadrnicah, čolnov sprehajalcev ni bilo na vodi.

Iztok je sedel na nizkem stebriču, ki so nanj privezavali čolne. Njegove oči so strmele na temno morje in hotele predreti noč. Kadar je pljusnil majhen val ob obrežje, kadar je poskočila ribica nad gladino, se je zganil, stresel in vstal. Zdelo se mu je, da je čul udarce vesla. Ali zopet je vse umrlo, vse utonilo, le morje je rahlo plivkalo na obrežje. Iztok je vstal in začel hoditi po drobnem sviju. Toda motile so ga lastne stopinje, vrnil se je k stebriču in zopet sedel. Skušal je pomisliti, kako jo nagovori, kaj ji pove. Ali vse misli, vse besede so utonile v eni sami neizmerni želji, kakor bi padle v morje. Zanj je izginila blagovest, izginil svet,

pravljica prevzela, pa smo kdaj pa kdaj odprli predal in vrgli pogled na prekleti bankovec. Bil je še vedno tam, tako ponarejen in tako strahotno grd, da ga je bilo lahko spoznati tudi skozi zaprti predal.

Nekega dne sem pripovedoval dogodek prijatelju, ki je bil blagajnik v banki. Hotel si je ogledati ponarejeni bankovec. Vzel sem ga iz denarnice in mu ga pokazal.

Margarita je s strahom opazovala, kako skrbno je blagajnik pregledoval bankovec, ga otipaval in naposled primaknil k svetlobi.

»Slab tisk, vendar veljaven,« je dejal na koncu.

Zatem ga je položil v svojo listnico z drugimi tisočaki in nama vrnil dva bankovca po pet sto lir.

Zmedena sva odšla domov. Nenadoma se je Margarita ustavila sredi ulice: »Giovannino,« je dejala. »Prvič sem dobila od hišnice pet sto lir, drugič pet sto lir in zdaj tisočak. Ali je mogoče, da sva zaslužila čistih tisoč lir?«

»Na tem čudnem svetu je vse mogoče,« sem odgovoril skromno.

Še nekaj za smeh

BLODNJE

Stari Martin je ležal na smrtni postelji. Bil je vse življenje trden kmet in skrben gospodar. Toda pred smrtjo ga je sredi kroga zbrane družine le zapekla vest in rekel je:

»Preden umrem, vam moram nekaj povedati. Tišči ogon njive, ki sem ga pred sodnijo dobil od soseda, ni naš, temveč sosedov. S krivimi pričami sem ga dobil...«

»Ha — vidite, revež, že fantazira!« se je oglasila vsa družina kot iz enega grla.

V LEKARNI

»Dajte mi, prosim, kakšno sredstvo proti glistam!«

»Za otroke ali odrasle?«

»Ti moj bog, kako pa naj vem, če so gliste že odrasle ali ne!«

PRED POROKO

Pri Korenčkovih imajo hčerko. In to hčerko v letih, ko je že precej zrela za moštitev. Toda časi so slabi in nobenega reflektanta za roko Korenčkove Mete ni bilo. Končno se je vendar pojavil tudi tak, ki si je zaželel življenja ob Metini strani in po vseh pravilih stare etikete je zaprosil pri očetu Korenčku za Metino roko. Oče ni imel nobenih pomislekov — toda tedaj se je Meta spomnila:

»Oh, očka, saj bi se rada poročila — toda tako hudo mi je ob misli, da bi se morala ločiti od naše mamel!«

Tedaj pa je skočil oče Korenček veselo: »Imenitno! Kar vzemi jo s seboj — kar vzemi!«

vse njegovo bitje se je utopilo v koprnije. Trenutki so mu bili večnost; ni mogel več strpeti, v morje bi planil in plul po valovih ter klical: »Irena, Irena! Kje se mudiš? Pridi, pridi na srce, ki tako brezmejno koprnejo po tebi!«

Tedaj se mu je zazdelo, da sliši tihe udarce vesel. Poslušaj. Zopet. »Prihajaj!«

Dvignil se je in stopil po preprogi tako blizu do morja, da je začutil vlago valov skozi sandale. Iz noči se je trgala podolgovata temna senca, ki je neslišno polzela po vodni gladini. Dvakrat so še udarila vesla, čoln je s kljunom trčil ob breg. Iztok je prijel s krepko roko ladjico, iz nje se je dvignila v črno obleko odeta postava, z oglavnico čez glavo in z naličjem na obrazu. Iztok je razpel roke in jo dvignil iz čolna ter tesno pritisnil na srce.

»Irena, Irena, moja boginja, moja domovina, moja vera. Irena — Irena!« je govoril glasno.

»Pst,« je rekla postava in mu zdrknila iz rok. »Iztok, vedi me v temno senco, da govoriva o blagovesti!«

Tesno jo je prijel krog pasu in vedel po stopnicah na teraso pod pinijske. Noč je bila tako temna, da je moral Iztok tipati, kje je klopca. Nato sta sedla drug ob drugega in za hip molčala. Glasni utripi dvojnih src v razburjenih prsih so se čuli.

(Nadaljevanje sledi)

Razmišljanja k lanski sečnji lesa

Pred nedavnim je deželna gozdna inšpekcija podala pregled lanskih sečenj lesa na Koroškem. Po tem pregledu smo na Koroškem na gozdni površini 414.881 ha posekali 1.770.684 m³ lesa. V državnem merilu sekamo Korošci z Zgornjeavstrijci največ lesa, veliko več, kot revnejše dežele Solnograška in Tirolska. Sicer smo lani na Koroškem posekali za 2 % manj lesa kakor v letu 1955 — v državnem merilu so ga posekali za 11 % manj — vendar še nikakor ni moč ugotoviti, da bi prav tam, kjer je najmanj lesa in gozda, sekira manj pela, kakor v letih poprej. Po pregledu koroške gozdne inšpekcije je namreč od lani posekanega lesa odpadlo 60 % na kmečki gozd pod 50 ha skupne površine, 36 % na kmečki gozd nad 50 ha skupne površine in le 4 % na državni gozd in gozd raznih gospodarskih skupnosti in ustanov.

Da je bil pri lanskim sečnjah kmečki gozd res najbolj prizadet, izpričuje ta pregled tudi s primerjavo sečenj po hektarju gozdne površine. Dočim je bilo v državnem merilu po hektarju gozdne površine lani posekanih 3.21 m³ lesa, smo ga po koroških gozdnih posekali 4.27 m³, v kmečkem gozdu pod 50 ha pa celo 5.06 m³. To je spričo povprečnega prirastka lesa v naših kmečkih gozdovih zelo veliko. V državnem merilu so v kmečkem gozdu posekali le 3.89 m³ na ha, to je za 1.17 m³ manj kot na Koroškem.

Po takih primerjavah nikakor ni odveč vprašanje, kako dolgo bo večina koroških kmetov še lahko sekala in krila primanjkljaje svojega kmetovanja iz gozda? Dolgo to ne bo več šlo. Če znaša odstotek kmečkega gozda na koroškem gozdu le pičlih 53 %, posekamo pa ga letno 60 in več odstotkov, potem lahko že marsikje na prste izračunamo, kdaj bodo ob sedanjem gospodarstvu v gozdu in obstoječih mejah za rentabilno kmetovanje pričele padati zadnje smreke, borovci, macesni in bukve. In kaj potem?

Priče socialne neenakosti kmečkih ljudi

Nenehne prekomerne sečnje in začetki takorekoč totalne odpovedi kmečkemu poklicu med mladino po koroških vaseh so brez dvoma najzgovornejše priče, da potrebujejo vas in kmečki ljudje nekaj drugega in izdatnejšega, kakor pa dosedanja pomoč javnosti in kmetijske pospeševalne službe. Ob vsem prekomernem delu kmečka družina ne prisluži s svojim delom toliko, da bi v redu vzdrževala svoja poslopja in svoje gospodarstvo ter omogočila svojim otrokom vstop v življenje in v poklic. Prav v te namene, pravi pregled deželne gozdne inšpekcije, je bilo posekanih 21 % lesa. Ali ni ta visoki odstotek najprimernejši dokaz socialne neenakosti kmečkih družin? In naprej: Ali naletimo v naši družbi še na kakšno poklicno skupino, ki z delom 2 do 4 oseb v družini ne bi bila v stanju omogočiti svojim otrokom primerno existenco in urejen stanovanjski prostor? Razen osebnih izjem po teh letih konjunktura ne naletimo na nobeno skupino. Če bi bila v naši družbi socialno še slabša skupina, kakor je skupina družin delovnih kmetov, potem bi se brez dvoma pričeli marsikateri

Dva nova bika na osemenjevalni postaji Celovec

Kmetijska zbornica je za svojo osemenjevalno postajo v Celovcu pridobila dva nova odlična bika.

Prvi bik »Baldar 4078« je pincgavške pasme — je sin znanega bika Baldurja 3493 in je bil od 1952 naprej na osemenjevalni postaji v Lienzu. Mati je »Alfa 11.638«, ki je stara 10 let in je v povprečju pri sedmih teletih dala letno 3.190 kg mleka s 136 kg masti, kar odgovarja 4.26 %.

Baldar je dal doslej 41 rodovniških bikov — potomcev, od katerih so 3 v razredu II a, 12 v razredu II b in 26 v razredu III a. Na veliki razstavi plemenske živine v Lienzu je med 16 biki zasedel drugo mesto.

Od pomladi naprej je na osemenjevalni postaji Celovec 6 1/2 leta stari bik simondske pasme »Karat KF 250«. V rodovniško knjigo je vpisan z razredom I b. Njegova mati daje letno 3458 l mleka z 151 kg masti (4.36 %).

kmečki sinovi in hčere vračati nazaj k delu na svoji domačiji in potem bi se ne množili več primeri, da bi zadnji sin zapustil svojo domačijo in šel za delavca na gradilišče, cesto, železnico ali na žago.

Razmišljanje o lanski sečnji lesa v kmečkem gozdu privede kmečkega človeka, ki dnevno živi v trdoti svojega poklica in velikem riziku svojega dela, do takih vprašanj in odgovorov nanje. In potrebno je, da te svoje zaključke vedno spet glasno izpove, potrebno pa je tudi spoznanje in razumevanje na merodajnih političnih in družbenih mestih, ki so odmaknjeni njegovim življenjskim in socialnim prilikam in ki jih poznajo le še iz avtomobila po cesti sredi zorečega polja in duhtečih travnikov.

Položaj v kmečkem gozdu, ki ga je brez dvoma sprožila sedanja tehnična revolucija na vasi, terja tudi preosnovno v gospodarstvu na vasi in spremembo v miselnosti družbe o kmečkem delu in kmečkem poklicu. To potrebo smo že parkrat nakazali. Če jo danes ponavljamo, to ni

Pozor pri nakupu sredstev za varstvo rastlin!

V zadnjem času se je pripetilo, da je kmet, ko je iskal pripravke za škropljenje proti plevelu, krompirjevcu, krompirjevi plesni, sadnim in trtnim škodljivcem in boleznim, dobil le-te ponujene v vrečkah, kjer ni bilo navodil za rabo niti ne pravega imena pripravka in njegovega producenta. Na vrečki, ki je nosila etiketo neke tovarne testenin, pa je bil pripravek z roko širokoustno označen z imenom »Kartoffelkäfertod«. S takim imenom pa noben producent svojih pripravkov ne prodaja. Drug primer: v steklenici z etiketo »Gösser Bier« je bila druga z roko napisana etiketa z imenom »Unkrautfeind«.

In posledica? V okolici Kremsa je bilo težko poškodovanih 3000 vinskih trt, ker

odveč, temveč še vedno potrebno, kajti pot do spoznanja je po navadi zelo dolga in za vsakogar težka, posebno težka pa za onega, kateremu to spoznanje sega v žep.

Nihče razen kmečke družine v naši družbi ne dela

brez jamstva zasluzka.

Vsako se bori za čimvečjo ceno za svoje delo. Tudi kmečki človek. Bori se po eni strani za vedno boljšim gnojenjem, s setvijo rodovitnejšega semena, s prizadevanji za boljšo rastnost in molznost svoje živine. V tej svoji borbi pa ne more zmanjšati rizika vremena in živega bitja niti ne more v polni meri jamčiti, da bo svoje pridelke zanesljivo v pravem času prodal in zanje dosegel ceno, ki bo v povprečju krila njegove proizvodne stroške ter mu dala odmerjeni zaslužek. Ureditev tega vprašanja, to je jamstva za odkup in ceno, ki bo v povprečju let krila proizvodne stroške in mu dala odmerjeni zaslužek, je potrebna, zelo potrebna. To

so kmetje zaradi nekoliko nižje cene kupili v neoriginalnem zavoju pripravke proti peronospori. Pripravke pa je v glavnem sestojal iz hormonskih preparatov proti plevelu. 3000 vinskih trt je zaradi tega skoraj poginilo na isti način, kakor osat, divja redkev ali zlatica.

Zato: Kdor kupuje pripravke za uničenje škodljivcev in boleznih na rastlinah, naj kupi samo pripravke v originalnih ovojih, kartonih ali dozah, na katerih je etiketa z zaščitnim znakom proizvajalca in navodilo za uporabo pripravka. Bolje je nekoliko dražje plačati in imeti jamstvo za uspeh, kakor pa zaradi par šilingov nižje cene utrpeti škodo tisočih šilingov.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Zdravilne rastline v vsako hišo

Znano pomirjevalno sredstvo, ki pa je bolj za pomirjenje živcev, je baldrijan. Koreninice baldrijana prodajajo v vseh mogočih oblikah: v kapljicah, kroglicah, tabletah, čajih itd. in so še vedno priznana sredstva za pomirjenje, ki ne povzročajo slabih posledic in neugodja tudi pri daljšem jemanju. Moderni čas s pospešenim tempom življenja, skrbmi in neprilikami itd. posebno pospešuje različna živčna obolenja, nespečnost, razdraženost, neugodja ipd., za kar vse so dobre baldrijanove koreninice. Morda je okus in vonj baldrijana za marsikoga neprijeten, toda z dodatkom mete in melise se okus lahko izboljša, učinek pa še poveča. Če tak čaj osladimo, mu izboljšamo okus v taki meri, da ga prenese tudi najbolj občutljiv bolnik. Baldrijana rabimo vedno več, kar kaže, da je njegova raba upravičena tudi v ljudski medicini.

Arnika je pri nas že od nekdanj znana domača zdravilna rastlina, ki jo poznajo posebno tam, kjer raste. Največ jo uporabljajo namočeno v žganju za obkladke pri udarcih, za izpiranje ran (razredčeno v vodi) pa tudi po kapljicah za zdravljenje nevšečnosti v želodcu. Ta uporaba arnike tudi še sedaj ni pošla, ker dosti je znanih primerov, kako si ljudje celijo rane z izpiranjem z arničnim žganjem.

In kaj moderna znanost pravi k arniki? Najnovejša poročila o arniki potrjujejo uporabo arnike za take in podobne primere, arnika pa postaja vedno bolj iskana in je je zaradi pretiranega nabiranja v nekaterih krajih vedno manj.

Za čaje, ki, kakor pravijo, ženejo na vodo, uporabljajo kar precej rastlin. Najbolj običajna je preslica. Znane rastline so tudi brezovo listje, gladeževe korenine, brinove jagode, brinovec in fiziolozi stroki. Vse te rastline vsebujejo snovi, ki dražijo ledvice, s tem pa se v večji meri izloča voda. Pri uporabi preslice pa je treba biti previden, ker vsebuje preslica strupeno

ureditev je treba doseči s splošnim zakonom o kmetijstvu, o katerem obetajo, da bo po dolgih letih in po hudi borbi različnih interesov vendarle še letos postal resnica. Ta zakon vendar ne sme, kakor številni dosedanji zakoni o kmetijstvu, dati prednost veleposesti in zapostavljati delovnega kmečkega človeka. Le tak zakon bo dober in bo pot k urejanju medsebojnih odnosov, v prvi vrsti pa podlaga za močnejše in učinkovitejše varstvo zelenega zlata, kar je gozd tako za kmeta kakor tudi za družbo in državno gospodarstvo. (bl)

Ali dobijo prašiči dovolj vode?

Včasih, ko so svinje dobivale v glavnem le vodeno krmo, to vprašanje zdaleka ni bilo tako pomembno, kakor je danes v času suhega krmljenja prašičev.

Kakor vsako živo bitje, potrebuje tudi prašič dnevno svojo količino vode. Potrebuje jo predvsem za prebavo krme. Potreba po vodi pri prašičih ni malenkostna. Na poskusnem posestvu Baywa v Hohenhammer so s pomočjo točnega merjenja vode v samonapajalnikih ugotovili, da so pri suhem krmljenju prašiči povprečno popili naslednje količine vode:

prašiči z	20 kg teže	7 l
" "	25 kg "	8 l
" "	33 kg "	9 l
" "	34 kg "	11 l
" "	86 kg "	13 l
" "	100 kg "	14 l

V poskusu so ti prašiči nasproti vsem drugim najbolj uspevali.

Iz primerjave vidimo, da potrebuje mlad prašič na kg žive teže mnogo več vode kakor pitanec tik pred zakolom.

V Zpadni Nemčiji, pa tudi v naši ožji domovini napredni prašičerejci uporabljajo tudi v svinjari samonapajalnike, ki jih izdeluje nemška tvrdka Miele in ki so pri nas dosegljivi pri njenem zastopstvu v Salzburgu.

Ta pripomba vendar ni reklama za ponovne preureditve v svinjari. Te vrstice naj le opozarjajo naše male prašičerejce, da tudi prašiči potrebujejo dovolj vode, v povprečju, kakor vidimo eno vedro na prašiča s 50 kg; mlajši prašiči pa na 2 prašiča 3 vedra.

Pripravimo silose!

Čez dva meseca se bo pričel čas siliranja. Do takrat morajo biti tla in stene silosov počiščene in prepleskane. V ta namen se je v zadnjih letih vedno uporabljala »Inertol«. V zadnjem času pa prehajajo nekateri kmetje spet na apno za prepleskanje silosov. Pravijo, da uspeh siliranja po njem ni nič slabši, kakor po Inertolu. Prednost je v tem, da se pri pleksanju z apnom ne razvijajo plini, kakor je to primer pri Inertolu, ko pleksanje z njim povzroča glavobol in celo omotico.

Preden začnemo silose čistiti in pleskati, se prepričajmo, če se na dnu niso nabrali razni plini. Najprej potisnimo na dno silosa gorečo svečo in šele, ko ta ne ugasne, lahko gremo v silos. V nasprotnem primeru moramo sprazniti vodo v odvodnem kanalu, da spravimo pline iz silosa.

Nov način siliranja

Na Holandskem niso zadovoljni s sedanji način siliranja zelene trave. Tako pri siliranju sveže kakor ovenele trave menijo, da gre še preveč hranil v zgubo.

Znani strokovnjak za siliranje prof. dr. ing. Leniger priporoča kot nov način siliranja drobno zrezanega ali zmečkanega zelenja, ki naj se pomeša s posušenim krompirjem, suhimi pesnimi rezanci, ovsenimi obtrobnimi in drugimi suhimi krmili, ki lahko vsrkajo sok zelenih rastlin.

Kot prednosti tega načina siliranja predvsem navaja:

1. Silira se lahko ob vsakem vremenu.
 2. Sok rastlin ne gre v zgubo vsled od-takanja.
 3. Sestav silaže oz. razmerje škrobnih enot do beljakovin se lahko regulira.
- Trdi, da pri tem načinu siliranja silosi sploh niso več potrebni. Silaža se lahko zloži na tleh, glavno je, da se potem pokrije. Sedaj delajo na Holandskem s tem načinom siliranja obširne poskuse.

Četrletno poročilo finančnega ministrstva

Iz poročila, ki ga je izdalo ministrstvo za finance, je razvidno, da je imela država v drugem četrletju tega leta 6 milijard šilingov brutodohodkov. In sicer je dobila država od direktnih davkov 2,57 milijarde šilingov, kar je za 442 milijonov šilingov več kakor v istem razdobju preteklega leta. Od prometnega davka je prišlo v državno blagajno 1,12 milijarde šilingov, 94 milijonov šilingov več kakor lani v drugem četrletju. Dalje spada k dohodkom države še posebni zvezni pribitek na prometni davek, ki je znašal 560 milijonov šilingov in za 48 milijonov prekosil lanskega. Dohodki od carine so se v primerjavi z lanskim dohodkom v drugem kvartalu zvišali za 64 milijonov šilingov na okoli 435 milijonov šilingov, trošarinski davek se je prav tako zvišal za 94 milijonov na 675 milijonov šilingov.

Skupno so znašali bruto-dohodki države v drugem četrletju tega leta 6,01 milijarde šilingov in so tako za 802 milijona šilingov

višji od dohodkov v istem obdobju leta 1956. Temu odgovarjajoča pa so bila tudi prenakazila finančnega ministrstva na posamezne dežele in občine ter različne fondе in obrtni zbornici, ki so v drugem četrletju t. l. znašala 1,98 milijarde šilingov in tako za 409 milijonov šilingov presegle prenakazila v istem obdobju lani.

Neto-dohodki države iz javnih davkov v drugem kvartalu letos so presegli četrletno tangento državnega proračuna 1957 za 48 milijonov šilingov in so bili okoli 393 milijonov šilingov višji kot lani v istem obdobju. Dohodki so se letos zvišali predvsem na račun višjih davčnih odmer dohodninskega davka, davka na premoženje, obrtnega davka, prispevkov za stanovanjske gradnje, tobačnega davka in pribitka za stanovanjsko izgradnjo. Skupno so znašali neto-dohodki države v drugem kvartalu 1957 okoli 4,04 milijarde šilingov.

Rekordi v proizvodnji železa in jekla

Avstrijski jeklarski in železarski obrati so zabeležili v prvem polletju letošnjega leta precejšnje uspehe v proizvodnji ter v dobavi svojih produktov domačim in tujim odjemalcem. Tako se je zvišala proizvodnja surovega železa v primerjavi s prvim polletjem preteklega leta za 23 odstotkov. Cenijo, da bodo v letošnjem letu pridelali vsega skupaj en milijon 950.000 ton surovega železa, dočim so ga lani pridelali le en milijon in 730.000 ton. Pri surovem jeklu se je proizvodnja letos zvišala za 29 odstotkov, cenijo pa, da ga

bodo letos pridelali vsega skupaj 2,5 milijona ton, leta 1956 so ga pridelali 2.078.000 ton. Proizvodnja valjanih izdelkov pa se je zvišala za 19 %.

Izvoz surovega železa se je v prvem polletju letošnjega leta zvišal za 29,5 %. Posebno pa je narasel izvoz jekla in sicer kar za šestkratno v primerjavi z izvozom v preteklem letu. Izvoz valjanih izdelkov se je zvišal za 43 %. Proizvodnja in izvoz avstrijskih železarskih in jeklarskih obratov še vedno narašča.

Svetovna razstava v Bruslju bo združila 72 narodov

Prihodnje leto bo 17. aprila v Bruslju, Belgija, otvoritev doslej največje svetovne razstave v Evropi, ki bo združila kar 72 narodov sveta. Razstavo bo otvoril belgijski kralj Baudoin. Na razstavi, ki bo trajala do 19. oktobra, torej pol leta, bo zastopana tudi Avstrija s svojim lastnim paviljonom.

Razstavnii prostor te svetovne razstave obsega velikansko področje, ki meri 200 ha. K tem pridejo še prostori za parkiranje avtomobilov obiskovalcev, katerih pričakujejo okoli 30 do 35 milijonov, ki bodo prav tako obsegali do 40 ha veliko področje.

Za razstavo se je prijavilo 72 narodov. Od teh jih bo 52 zgradilo svoje paviljone. Ameriški paviljon, katerega stroški bodo znašali 20 milijonov dolarjev, bo postavljen pozneje v Texasu. V švicarskem paviljonu bodo zgradili za vsak kanton posebno hišico. Češki paviljon pa bo velik kot sovjetski.

V avstrijskem paviljonu bo prišla posebno do izraza osnovna misel te razstave; ta paviljon bo simboliziral misel mostu med Vzhodom in Zahodom.

Posebna zanimivost razstave bo prav gotovo velikanski »Atomij«, ki je last neke velike kovinske družbe. Atomij je sestavljen iz devetih krogel, od katerih vsaka ima premer 18 metrov in predstavlja 400-milijonsko povečavo železnega kristala. V spodnjih kroglah bodo nekatere države prikazale svoje znanstvene izsledke za miroljubno uporabo jedrske energije. Posamezne krogle, ki sestavljajo Atomij, so med seboj povezane s cevmi, katerih premer je 3 metre. V teh ceveh so nameščene tekoče stopnice, ki tako povezujejo posamezne krogle. V osrednjem stebri, ki povezuje spodnjo in zgornjo kroglo, pa bo nameščeno dvigalo, ki bo v manj kot eni minuti doseglo vrh Atomija, to je višino 102 metrov.

Za številne obiskovalce bodo zgradili nove hotele, ceste in tunele, ki le tako bodo kos velikemu prometu. Poleg velikanskih hotelov, do 2000 sob z dvema posteljama, bodo napravili tudi taborišče s stanovanjskimi vozovi. Prijavljenih je tudi 150 kongresov, ki bodo v okviru svetovne razstave prav tako v Bruslju.

Potujoči kino SPZ predvaja

od sobote 27. julija do četrтка 1. avgusta 1957 film:

»Whip Wilson udari«
(Whip Wilson schlägt zu)

v soboto, 27. julija ob 20.30 uri v Št. Primožu pri Voglu,

v nedeljo, 28. julija ob 15.30 uri na Bell pri Sorgerju,

ob 20.30 uri v Šmihelu pri Šercerju,

v torek, 30. julija ob 20.30 uri v Ledincih pri Rauschu,

v sredo, 31. julija ob 20.30 uri v Škofičah pri Schützu,

v četrtek, 1. avgusta ob 20.30 uri v Bilčovsu pri Miklavžu.

Film za mladoletne ni dostopen!

Letos jubilarni Mariborski teden

Letos bo preteklo 25 let, odkar je bil v Mariboru prvi »Mariborski teden«. Od takrat naprej se je ta značilna gospodarska in kulturna manifestacija severo-vzhodne Slovenije iz leta v leto, posebno pa še v zadnjih letih, vedno bolj izpopolnjevala in uspehi so bili vedno večji. Letos bo »Mariborski teden« od 26. 7. do 4. 8. 1957. V ta namen so že zgradili nove razstavne prostore ob Dravi. Tri velikanske razstavne dvorane zavzemajo skupno površino 3000 kvadratnih metrov. Te tri dvorane za letos predstavljajo le prvo fazo gradnje razstavnih prostorov za prireditve Mariborskega tedna, prihodnje leto pa bo razstavišče dobilo dokončno obliko. Posebna zanimivost dokončno zgrajenega razstavišča bo plesna ploščad in restavracija nad samo Dravo.

Poleg gospodarskih razstav v okviru Mariborskega tedna in vinske razstave žlahtnih štajerskih vin bo v istem okviru tudi pester športni in kulturni program. Od kulturnih prireditev bo posebno značilna uprizoritev »Celjskih grofov«, ki jo bo izvajalo Slovensko narodno gledališče na prostem ob starem gradu.

Ugodna avtobusna zveza med Celovcem in Mariborom bo tudi našim bralcem omogočila, da obišejo ob tej priložnosti prestolnico Štajerske. In sicer vozi avtobus iz Celovca vsak teden dvakrat: ob nedeljah ob 15. uri, v sredo pa ob 7. uri. Avtobus obstoji še v Velikovcu, Sinči vesi-kolodvor, Dobrli vesi, Pliberku in na meji pri Holmecu.

Trije kontinenti na dunajskem jesenskem velesejmu

Dunajski jesenski velesejem 1957 bo imel izrazit mednarodni značaj. Pečat temu bo dala udeležba iz 17 držav s treh kontinentov, ki bodo zastopane v obliki kolektivnih razstav. Zapadna in Vzhodna Nemčija, Kanada, Francija, Anglija, Italija, Jugoslavija, Nizozemska, Pakistan, Poljska, Portugalska, Švica, Sovjetska zveza, Španija, Češkoslovaška, Madžarska in Združene države Amerike bodo razstavljale industrijske, obrtne in kme-

tijske proizvode ter nudile pregleden in poučen prikaz svoje deželne produkcije.

Z udeležbo Kanade in Španije se bo krog inozemskih kolektivnih razstav razširil, ker bosta ti državi prvič zastopani na dunajskem velesejmu. Kolektivna razstava Združenih držav Amerike bo prirejena v novem paviljonu, ki bo zgrajen po najmodernejših osnovah gradbene in razstavne tehnike. S to zgradbo bo velesejmski prostor pridobil novo reprezentativno razstavišče.

Traktorji niso za otroke

Na kmetih niso redki primeri, da že šolski fantje vodijo traktorje. Čeprav zakon takšno šolarsko dejavnost prepoveduje, ker se za dovoljenje za vožnjo s traktorjem zahteva starost najmanj 16 let, tega ne upoštevajo povsod. Res je, da na kmetih pritegnejo svoje otroke že k marsikateremu delu, ker jih tudi morajo zaradi pomanjkanja odraslih kmečkih delavcev. Otroci morajo pri delu pomagati in pogosto nadomestovati odrasle.

Na noben način pa naj ne bi dopustili, da otroci sami vozijo s traktorji. Več primerov in dva v najnovejšem času sta zgovorna dovolj, da je takšno dopuščanje lahko zelo nevarno in usodno. Razumljivo je, da mladi šolski fantje radi pokažejo svoje znanje in se postavljajo, kakor veliki. Mogoče je tudi, da fant traktor že obvlada, drugo vprašanje pa je, če obvlada tudi sebe, da ne napravi kakšnega nepremišljenega koraka, ker traktor ni igračka.

Šele pred nedavnim je v nekem kraju 15-letni fant povzročil usodno nesrečo. V lah-

komiselni samozavesti je s traktorjem, na katerem sta sedeli tudi njegovi dve mali sestrici, zavozil z mostu na plano, pri čemer je sedemletna deklica zdrknila z vozila in prišla ob življenje. Ta teden se je blizu Steyra pripetil podoben primer. Desetletni kmečki sin je s traktorjem povozil svojo poldrugo leto staro sestrico. Fant je zlezal na traktor svojega očeta ter prav dobro vedel, kako ga je treba startati. Krepko je pritisnil na starter in ker motor ni bil postavljen na prazni tek, se je pričel težki stroj pomikati. Fant se ni znašel, kako bi traktor ustavil in je do smrti povozil svojo malo sestro.

Navajamo te primere, ker lahko tudi v naših krajih lahkomišelnost in premajhna pazljivost povzroči tragične nesreče, saj so otroci povsod enako radovedni in podjetni. Z navadnim orodjem lahko spretno ravna tudi že desetletni fant, za vožnjo s traktorjem pa je treba zrelega človeka, ki zna prijeme na stroju pravilno preudariti.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.

Vsakodnevne oddaje: 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 13.00 Opoldanski koncert — 18.00 Sami šlagerji — 19.05 Dober večer dragi poslušalci — 19.30 Odmev časa.

Sobota, 27. julij:

5.35 Kmečka godba — 8.45 Širni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 14.30 Pozdrav nate — 15.45 Koroška dobrodošlica — 17.10 Odlični izbor — 18.00 Iz parlamenta — 18.15 Za prijatelje zborovskega petja — 19.00 Otvoritev slavnostnih iger v Salzburgu — 19.30 Atletski dvboj Avstrija — Jugoslavija — 20.15 Iz znamenitih gledaliških del.

Nedelja, 28. julij:

6.10 Vesele melodije — 7.20 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.05 Oddaja za kmete — 9.00 Melodije ki nikdar ne izzvenijo — 11.00 Veselo petje — veselo igranje — 14.30 S pesmijo voščimo — 16.00 Človek sosed — 17.05 Plesna glasba — 18.30 Virtuozna klavirska glasba — 19.00 Nedeljska športna poročila — 20.15 Strauss: „Tri valčki“, opereta.

Ponedeljek, 29. julij:

5.35 Kmečka godba — 8.45 Zapiski iz domovine — 14.00 Poročila, objave. Slovenske narodne in umetne poje ženski vokalni kvartet (slov.) — 16.00 Brali smo za vas — 16.15 Sodobni avstrijski komponisti — 16.45 Zna-

nje za vse — 17.15 Popoldanski koncert — 18.45 Ozimni ali jari ječmen (slov.) — 20.16 Zabavni koncert.

Torek, 30. julij:

5.35 Alpski zvoki — 8.45 Človek in vreme — 14.00 Poročila, objave. — Sredi mojega srca ena pesmica zveni (slov.) — 14.45 Izrecno za vas — 16.45 Zborovska glasba — 17.15 Popoldanski koncert — 18.25 Radijska prijateljica — 18.45 Četrturna oddaja delavske zbornice — 20.16 Simfonični koncert.

Sreda, 31. julij:

5.35 Kmečka godba — 8.45 Iz ženskega sveta — 14.00 Poročila, objave. Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov (slov.) — 16.00 Oddaja za žene — 16.20 Poznani umetniki — 16.45 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 18.15 Pesmi in glasba iz Koroške — 18.45 Za ženo in družino (slov.) — 20.16 Zveneča paleta — 21.00 Prosimo k plesu.

Četrtek, 1. avgust:

5.35 Alpski zvoki — 8.45 Avstrijci v inozemstvu — 14.00 Poročila, objave. O napitnicah... (slov.) — 14.30 Aktualna reportaža — 16.00 Z beležko v rokah — 16.30 Poznani instrumentalni solisti — 17.15 Popoldanski koncert — 18.45 Oddaja za kmete — 20.16 Alpskogorska lovška ura — 21.00 Zveneča alpska dežela.

Petek, 2. avgust:

5.35 Kmečka godba — 8.45 Domovina in čas — 14.00 Poročila, objave. Otroci, poslušajte! (slov.) — 16.00 Lepa pesem — 16.15 Otroška ura — 16.45 Znanje za vse — 17.15 Mladinski koncert — 18.15 Mladina in gledališče — 18.25 O petju na Koroškem — 18.45 Ob večerni uri... (slov.) — 20.20 Veselejša: „Zakaj se ne poročiti, gospodje?“